

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2014

Petra ANDROŠČUKOVÁ, DiS.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
Katedra pedagogiky

**EVALUACE FUNGOVÁNÍ DOMU DĚTÍ A MLÁDEŽE VE VYBRANÉ
LOKALITĚ**

Bakalářská práce

Petra Androščuková, DiS.

Specializace v pedagogice: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Zachová

Plzeň, 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Kaznějov, 31. 3. 2014

.....

podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Markétě Zachové za odborné vedení, konzultace a připomínky, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1 VOLNÝ ČAS	8
1.1 VYMEZENÍ POJMU VOLNÝ ČAS	8
1.2 VÝVOJ POJETÍ VOLNÉHO ČASU	9
1.3 ČLOVĚK A VOLNÝ ČAS	11
1.4 VOLNÝ ČAS V OBDOBÍCH LIDSKÉHO ŽIVOTA	13
1.4.1 Hra.....	13
1.4.2 Učení	14
1.4.3 Práce.....	15
2 PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU.....	16
2.1 ZÁKLADNÍ POJMY PEDAGOGIKY VOLNÉHO ČASU.....	16
2.2 PEDAGOG VOLNÉHO ČASU.....	18
2.2.1 Specifické zvláštnosti práce pedagoga volného času	19
2.2.2 Požadované osobnostní charakteristiky pedagoga volného času	20
2.3 PROFESNÍ PŘÍPRAVA PEDAGOGA VOLNÉHO ČASU	22
3 ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ.....	24
3.1 VYMEZENÍ POJMU ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ	24
3.2 HISTORIE ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	25
3.3 HISTORIE DOMŮ DĚTÍ A MLÁDEŽE	26
3.4 DOMY DĚTÍ A MLÁDEŽE V SOUČASNÉ DOBĚ	27
3.5 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY VE ŠVÝCARSKU.....	30
3.6 TRENDY DOMŮ DĚTÍ A MLÁDEŽE.....	33
PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 VÝZKUM.....	35
4.1 CÍL VÝZKUMU.....	35
4.2 VÝZKUMNÝ VZOREK.....	35

4.3	METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	36
4.4	ANALÝZA DOKUMENTŮ DDM RADOVÁNEK, KAZNĚJOV	38
4.4.1	Nabídka činnosti DDM	42
4.4.2	Hodnocení činnosti DDM (vychází z hodnotící zprávy za školní rok 2012/13) ...	51
4.4.3	Granty DDM (vychází z hodnotící zprávy za školní rok 2012/13)	52
4.4.4	Vize DDM (vychází z hodnotící zprávy za školní rok 2012/13)	52
4.5	ANALÝZA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	53
4.6	ROZHOVOR	62
4.6.1	Vlastní reflexe	67
5	NÁVRHY ZLEPŠUJÍCÍCH OPATŘENÍ.....	69
	ZÁVĚR	72
	RESUMÉ	73
	SUMMARY	73
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	74
	SEZNAM ZKRATEK	76
	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	77
	SEZNAM GRAFŮ	78
	PŘÍLOHY	79

ÚVOD

„Neschopnost využívat volného času vede k tomu, že chceme volného času stále víc.“

Georges Friedmann

Téma bakalářské práce Evaluace fungování domu dětí a mládeže ve vybrané lokalitě jsem si vybrala z profesního hlediska. Pátým rokem pracuji jako pedagog volného času v Domě dětí a mládeže Radovánek v Kaznějově. Práce je to zajímavá, ale náročná. Náročná především proto, že v posledních letech se stává oblast volnočasových aktivit velmi problematickou a zdroje financování jsou rok od roku více ovlivňovány nejrůznějšími faktory.

Volný čas dětí a mládeže se stává častěji diskutovaným tématem nejen sociologů, ale i ekonomů, psychologů a pedagogů. Je to téma aktuální v současné moderní době, kdy dochází k hodnotové konverzi u mladé generace a k výrazným proměnám v hierarchii životních hodnot a postojů. V době, kdy se neúprosně zvyšují počty mladistvých toxikomanů a narkomanů závislých na drogách či herních automatech, v době narůstající kriminality, se otázka „co s volným časem“ stala problematickou pro všechny, kterým není lhostejný vývoj a osud naší společnosti.

V 21. století mají místo především sociálně zralí, vyrovnaní jedinci s dovedností efektivního jednání a vystupování, schopností racionálně se rozhodovat v mezích a konfliktních situacích, přiměřeně se kontrolovat, řešit problémy, umět mezi sebou vzájemně diskutovat, fakticky argumentovat, přesvědčovat a vyjednávat. Žijeme v době, která není nikterak jednoduchá pro jakoukoliv lidskou oblast života.

Bakalářská práce má dvě části, část teoretickou a praktickou. První část práce se zabývá úvodem do problematiky volného času, vymezením základních pojmů, seznámením se zájmovým vzděláváním a jeho historií, představením školských zařízení domů dětí a mládeže a v neposlední řadě i pedagogikou volného času. Praktická část se zabývá Domem dětí a mládeže Radovánek v Kaznějově. Je představena jeho historie, vývoj, hlavní činnosti a nabídka volnočasových aktivit.

Cílem bakalářské práce je analyzovat současnou nabídku služeb ve zvolené instituci a na základě výsledků z výzkumného šetření navrhnout opatření pro rozvoj volnočasových aktivit této instituce.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VOLNÝ ČAS

1.1 Vymezení pojmu volný čas

„Volný čas (angl. leisure time, franc. le loisir) je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život“ (Hofbauer, 2004, s. 13).

Volný čas je veličina, která je chápána jako atribut, charakteristický znak svobody člověka. Má svou hodnotu v poměru k pracovním i mimopracovním činnostem, které jedinec koná buď v rodině, nebo v širším společenském prostředí.

Volný čas je hodnotou tehdy, je-li využita ku prospěchu člověka, jeho osobních kvalit. Ovlivňovat volný čas dítěte pokládají za samozřejmé ti, kteří o něj pečují, a to jak z hlediska materiálního, tak duchovního. Rodiče dovolují dítěti bavit se hrou, která je pro něj zároveň i učením. Později disponuje s volným časem školák jeho učitel, který mu dává úkoly i mimo vyučování. Postupně u dítěte vznikají zájmy, které se dítě pokouší samo v čase realizovat, v čase, který mu zbývá po splnění povinností.

Význam zájmů pro rozvoj schopností je dnes uznáván školou a i rodinou. Zájmová činnost dětí a mládeže má v dnešní moderní společnosti své institucionální zabezpečení. Jsou to domy dětí a mládeže (dále jen DDM), střediska volného času (dále jen SVČ), které jsou součástí uceleného výchovného systému a zpravidla svědčí o dobrém stavu ekonomiky, tak i dobré školské politice daného státu. Volný čas nabývá významu u jedince s jeho dospíváním, kdy si vyhraňuje potřeby a zájmy. V adolescenci a dospělosti již jedinec umí nakládat s volným časem z pohledu svých životních aspirací. Poslední dobou vznikají v mnoha státech také programy pro lidi v poproduktivním věku, ve stáří. Aktivita člověka je totiž velmi důležitým faktorem pozitivně působící na jeho zdravotní stav (Spousta et al., 1996).

Pod pojmem volný čas se běžně zahrnují činnosti jako odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání. Z hlediska dětí a mládeže nepatří do volného času vyučování a s ním spojené činnosti, sebeobsluha, základní péče

o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti. Součástí volného času nejsou ani činnosti spojené s biologickou existencí člověka (jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče) (Pávková et al., 2002).

„Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže (podle Úmluvy o právech dítěte je dítětem jedinec mladší 18 let a mládeží je u nás označována věková skupina 18 - 26 let) je to, že z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování“ (Pávková et al., 2002, s. 13).

Děti nemají ještě dostatek zkušeností, nedovedou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností, proto potřebují citlivé vedení. Podmínkou účinnosti je, aby vedení bylo nenásilné, nabízené činnosti pestré a přitažlivé a účast na nich dobrovolná.

Míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální i sociální vyspělosti a i na charakteru rodinné výchovy a prostředí, ve kterém vyrůstají (Pávková et al., 2002).

Následující kapitola nabízí zajímavý vývoj volného času až do dnešní moderní doby 21. století.

1.2 Vývoj pojetí volného času

Současnou situaci výchovy ve volném čase dětí a mládeže nelze porozumět bez předchozího vývoje. Vývoj byl zejména v posledních dvou letech iniciátorem nebývalých změn výchovy mladých generací. Vznikla soustava volnočasových činností a institucí a s rostoucím důrazem se prosazovala v životě nejen dospělých, ale také jejich dětí, žáků různých stupňů škol a i pracovníků různých profesí spojených s využíváním volného času (Hofbauer, 2004).

Nejprve to byly aktivity a zařízení s původním jednoznačným určením pro dospělé, které ale také svou část pozornosti obracely na mládež a děti. Později však s rostoucím významem vznikala sdružení a zařízení zaměřená pouze na děti a mládež,

kteřá pro nejmladší skupiny vytvářela nový, specifický životní prostor (Pávková, et al., 2002).

Mezi předpoklady rozvoje volného času patřil růst jeho rozsahu jako důsledek zkracování pracovní doby u dospělých, rozšíření celkového objemu volného času celé populace i kumulace volného času do měst, jejichž počet obyvatel v procesu urbanizace rychle rostl celkově i vzhledem k celé populaci.

Zkracování námezdní práce dospělých a dětí umožnilo přeměnu významné části jejich života z času nutnosti v čas vlastní volby a dobrovolné účasti. Vývoj pracovní doby však v dlouhodobé perspektivě neprobíhal jednosměrně – ba naopak docházelo i k prodlužování pracovní doby.

V první polovině 19. století činila průměrná denní pracovní doba 12 – 14 hodin. Po desetiletých bojích a úsilí o legislativní vymezení její maximální délka klesla postupně až na 8 hodin a 48 hodin týdně. Kolem roku 1900 převládal v Evropě ještě šedesátihodinový pracovní týden, počátkem třicátých let 20. století byl však v mezinárodním měřítku vytyčen požadavek omezit jej na 40 hodin. Po přerušení tohoto vývoje druhou světovou válkou se snahy o čtyřicetihodinový pracovní týden znovu objevily koncem padesátých let 20. století. V následujících desetiletích začal postupný přechod k pětidennímu pracovnímu týdnu. Počátkem devadesátých let 20. století začaly diskuze o realizaci čtyřdenního pracovního týdne a zavádění pružné pracovní doby.

Z historického hlediska vyplývá, že se podstatně rozšířil průměrný rozsah času života. Počet hodin práce se snížil ze 150 tisíc na 40 tisíc, podíl volného času naopak vzrostl ze 110 tisíc na 360 tisíc hodin. Volný čas tak svým rozsahem zaujímá první místo v životě člověka.

Volný čas se rozšiřoval v okruhu dospělých i mladých lidí, výrazně se demokratizoval a poskytl nové možnosti svobodného rozhodování. Byl a je to však vývoj plný paradoxů. V první polovině 19. století se v důsledku vědecko-technického rozvoje rozsah pracovní doby trvale snižoval. V současné době se však někteří lidé snaží svou pracovní dobu rozšiřovat (práce přes čas nebo v druhém zaměstnání, nevyužití rodičovské dovolené, odmítání dovolených). Současná doba je tedy daleko složitější než kdykoli v minulosti (Hofbauer, 2004).

Nyní se nabízí popsat v další kapitole, jak člověk hospodař s volným časem.

1.3 Člověk a volný čas

Způsob využívání volného času je jedním z důležitých ukazatelů životního stylu člověka. Pojem životní styl je složitý a komplikovaný. Jedna z mnoha definic vymezuje životní styl jako souhrn životních forem, který daný jedinec aktivně prosazuje. Zahrnuje hodnotovou orientaci člověka, projevuje se v jeho chování a i ve způsobu využívání a ovlivňování sociálních životních podmínek. Všechny tyto skutečnosti lze posuzovat i z hlediska volného času a hospodaření s ním.

Každý člověk má svůj individuální systém hodnot, který se utváří vlivem životních podmínek a aktivitou člověka. Z hlediska volného času členíme lidi podle toho, jakou hodnotu přisuzují volnému času. Pro některé lidi je největší hodnotou práce, volný čas někdy posuzují jako něco nesprávného. Plnění povinností chápou jako své jediné životní poslání, sami sebe přetěžují a nedokážou odpočívat bez jakýchkoliv výčitek svědomí. Pro jiné lidi jsou podstatnou a významnou náplní činnosti ve volném čase osobní koníčky nebo různá zábava. Pracovní povinnosti chápou jako nutné zlo, snaží se jich co nejrychleji zbavit a pak se konečně věnovat svým zájmům.

Je zřejmé, že ani jeden tento stav není optimální. Podceňování ani přeceňování volného času není dobré. Bylo by ideální, kdyby dokázal člověk uvést do rovnováhy pracovní i jiné povinnosti a svůj volný čas. Hodnotová orientace člověka se projevuje v protikladu, zda mít, či být. Tedy mít materiální předměty, či se hnát za kvantem zážitků, aniž se z nich stane prožitek bez ohledu na finanční náročnost podnětu. Mnozí lidé se spíše zaměřují na nákup drahých věcí, např. sportovního vybavení, aut, zahraničních dovolených, než na jejich skutečné využití ve svém volném čase.

Jednání člověka ve volném čase lze také posoudit podle toho, do jaké míry aktivity provozuje a podle toho, kolik úsilí je ochoten a schopen vynaložit pro splnění svých plánů. Jsou ale i lidé, kteří se raději nechají bavit, než aby se sami bavili (Pávková et al., 1999).

Některé děti a mládež se zúčastňují volnočasových aktivit, které v jejich zájmu a za jejich spoluúčasti připravují dospělí. Jsou činitelem strukturovaným a proměnlivým, který citlivě reaguje na vývoj společnosti a požadavky mladé generace (Hájek et al., 2008).

Důležitým ukazatelem životního stylu jsou i sociální interakce, vztahy s lidmi v našem okolí, jednotlivci i sociálními skupinami. Je významné z hlediska volného času s kým a v jaké společnosti trávíme volný čas. Někteří lidé dávají přednost samotě, jiní tráví volný čas v malé přátelské skupině, další potřebují rušnější společenský život.

Při posuzování vlivů ve volném čase hraje prvotní roli rodina. Tak jako i v jiných oblastech člověka i zde platí, že první zkušenost s využíváním svého volného času získáme v rodině. Rodiče pro své děti jsou samozřejmě prvními vzory. Učí se od nich žít určitým způsobem života, přebírají a napodobují jejich životní styl. Pro formování vztahu k volnému času jsou důležité tyto skutečnosti:

- o jaký typ rodiny se jedná, jakým způsobem funguje rodinné soužití, zda je rodina malá či velká, uzavřená či otevřená, jaký je věk rodičů i dětí, počet dětí, pohlaví dětí, styl rodinné výchovy apod.,
- jaké jsou zájmy rodičů, jaký význam se jim přikládá, i kolik finančních prostředků jsou svým koníčkům a koníčkům svých dětí ochotni věnovat.

Rodiny se od sebe liší svým životním stylem i způsobem trávení volného času. Jedním z významných hledisek při výběru partnera je právě i vztah k volnému času. Nedostatek kvalitních osobních zájmů je chápáno jako závažný negativní osobnostní rys. Zakazovat partnerovi jeho zájmy je chybné, netaktické a nesprávné. Kvalitní osobní zájmy člověka jsou celoživotní oporou. Jsou období, kdy se projevují výrazněji, př. mateřská dovolená, odchod dětí z rodiny, odchod do důchodu, ztráta zaměstnání, ztráta životního partnera, nemoc.

Zájmy a záliby dokážou člověka doslova zachránit v náročných životních situacích, neštěstích a ztrátách. Výchova ke zdravému životnímu stylu úzce souvisí s pedagogickým ovlivňováním volného času. Bylo by pěkné, kdyby se všem, rodičům, pedagogům i ostatním, kteří se na tomto výchovném procesu podílejí, podařilo dosáhnout stanoveného cíle. Vychovat člověka, který dokáže se svým volným časem rozumně nakládat, uvědomuje si jeho hodnotu, má pestré zájmy a také jeden hluboký, celoživotní zájem. Měl by to být takový člověk, který je aktivní, přijímá nejen podněty, ale je schopný vyvíjet i úsilí, věnovat se činnostem, které přinášejí uspokojení a poskytují příležitost k navazování nových kvalitních vztahů mezi lidmi (Pávková et al., 2002).

V další kapitole je náhled na volný čas v jednotlivých lidských obdobích. Tento popis je velmi důležitý pro pedagogické ovlivňování volného času.

1.4 Volný čas v obdobích lidského života

Mezi základní lidské činnosti patří hra, učení a práce. Tyto činnosti se uplatňují v rámci volnočasových aktivit. Nelze je však v praxi od sebe oddělit, vzájemně se prolínají. Je možno říci, že hrou i prací se člověk učí, že učení může mít i podobu hry.

1.4.1 Hra

Hra má svou podstatou významné místo ve volnočasových aktivitách. Pro člověka je to činnost příjemná, poskytující pozitivní prožitky, radost ze hry, umožňuje relaxaci, nenásilné, bezděčné učení a rozvoj všech složek osobnosti. Podstatný je průběh dané hry, výsledek je méně významný. Hra je dominantní činností u dětí předškolního věku, má však význam i v ostatních obdobích lidského života včetně dospělosti. Charakter hry se však mění. Hry ve středním a starším školním věku a v dospělosti jsou složitější a mají užší vztah k učení a práci. Na významu nabývá také relaxační a kompenzační funkce hry a také význam z hlediska duševní hygieny.

Hry je možné třídit dle různých kritérií. Hry se dělí podle vývojového, ontogenetického i fyziologického hlediska, podle druhu zapojení psychických procesů, podle míry a způsobu pedagogického usměrňování a využití, podle obsahu hry, počtu hráčů, délky trvání, prostředí, ve kterém se hra uskutečňuje, apod.

Hra se mění a vyvíjí současně se společenskými změnami. Zajímavé jsou vzpomínky starších generací a jejich porovnání s tím, jak si hrají děti a mládež v dnešní moderní době. Na oblíbené počítačové hry není jednotný názor, mohou prospívat, ale i poškodit. Jejich přílišné využívání a někdy nevhodný obsah se v současnosti stávají pedagogickým problémem.

Na důležitost a význam hry poukazuje i skutečnost, že se ve světě vytvořila i samostatná pedagogická profese herní specialista (playworker).

1.4.2 Učení

Pojem učení je vymezován v různé šíři. V nejširším pojetí lze učení chápat jako proces přijímání informací, jejich zpracování a na základě toho regulace chování. V užším pojetí, zejména v pedagogickém, se vysvětluje učení jako osvojování vědomostí, dovedností a utváření rysů osobnosti. V nejužším pojetí je chápáno učení pouze v souvislosti se školou.

Učení je celoživotní proces, který má velký význam zvláště v dětství a mládí v souvislosti se školní docházkou. Existují různé druhy učení, učení je možné rozlišit na tyto druhy:

- učení senzomotorické, učení se pohybovým činnostem, koordinace pohybů a činnosti smyslových orgánů,
- učení poznatkům, osvojování vědomostí, nových pojmů a soustav, učení pamětní, verbální a pojmové,
- učení metodám řešení problémů, osvojování intelektuálních dovedností a schopností a rozvoj myšlenkových operací,
- sociální učení, osvojování dovedností sociální interakce, percepce, komunikace a také schopnost žít mezi lidmi.

Všechny druhy učení se projevují i v rámci činností ve volném čase, u dětí v době mimo vyučování. Senzomotorické učení se uplatňuje při sportovních činnostech, v rámci zájmových činností různého druhu, při veřejně prospěšných činnostech, při sebeobsluze apod. Sociální učení se uplatňuje v mezilidských vztazích. Sociální skupiny, které vznikají ve volném čase, mají specifický charakter, protože se v nich sdružují jedinci se stejnými zájmy a na základě dobrovolného rozhodnutí.

Učení ve volném čase má své zvláštnosti. Probíhá většinou v rámci praktických činností, jedinci získávají dovednosti a využívají všechny své poznatky ze školního vyučování v praxi. Pedagog volného času má zde specifickou funkci. Navozuje vhodné činnosti, pomáhá, radí, inspiruje a usměrňuje průběh učení tak, aby všichni účastníci prožívali radost z úspěchu a aby bylo jasné, že úspěchy i neúspěchy s nimi jejich pedagog sdílí a prožívá.

1.4.3 Práce

Práce je typicky lidská činnost. Jedním ze znaků člověka je schopnost cílevědomé práce. Práce je dominantní v období dospělosti, ale projevuje se i v různých podobách i v ostatních životních etapách. Práci rozlišujeme fyzickou (manuální) a psychickou (duševní). Je to však trochu nepřesné, protože každá práce obsahuje obě tyto složky, pouze v různé míře.

Výchova k práci je ve škole součástí rodinné výchovy, ale i výchovy ve volném čase. Počátky jsou v rodině. Vychovávat dítě k práci je správné už od útlého věku. Malé děti mohou mít také své drobné povinnosti, učí se sebeobsluže. Dále tato výchova pokračuje v mateřské škole. Základní škola se pak zaměřuje spíše na duševní práci. Vyučovacích předmětů, v nichž žáci získávají dovednosti manuální práce, na základních školách ubývá, protože mají nízkou hodinovou dotaci. Na středních školách je pak situace odlišná dle zaměření školy. Podíl fyzické práce na gymnáziu, střední odborné škole a středním odborném učilišti je odlišný.

Na výchově k práci se podílejí i školská zařízení nabízející zájmové vzdělávání. Jsou to především činnosti rukodělného a pracovní-technického zaměření. Mnoho možností pak nabízí i pobyty v přírodě, turistika, táboření, kdy pracovní činnosti dostávají nádech dobrodružství.

Výchova k práci má mnoho dalších aspektů, souvislostí i problémů. Souvisí např. i s přípravou na povolání, výběrem profese, s otázkami uplatnění na trhu práce, případnou rekvalifikací. Problémem je nezaměstnanost, především u mladých lidí bez praxe (Hájek et al., 2008).

V další části se práce zabývá pedagogikou volného času. Autorka vysvětluje základní pojmy pedagogiky volného času, představuje profesi pedagoga volného času, její zvláštnosti a požadavky.

2 PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU

2.1 Základní pojmy pedagogiky volného času

„Pedagogika volného času je jedním z oborů pedagogiky. Je to tedy společenskovědní obor, věda o výchově ve volném čase, teorie výchovy ve volném čase. Při práci s dětmi a mládeží školního věku se z hlediska školského systému někdy používá také označení výchova mimo vyučování“ (Hájek et al., 2008, s. 67).

Pedagogika volného času je velmi mladá věda, která nabývá na významu až od druhé poloviny 20. století. Její pojmový aparát je doposud poněkud neustálený, výklad pojmů často nejednotný. To je problém i celé pedagogiky. Nejlépe je to vidět na pojetí pojmu výchova.

Termín výchova bývá chápán jako záměrné, cílevědomé, dlouhodobé působení vychovávajícího na vychovávaného v pozitivním slova smyslu. Podobně lze odvodit také pojem výchova ve volném čase. I v tomto procesu jsou hlavními znaky záměrnost a cílevědomost. Jedná se ale o specifickou oblast výchovy, proto má svůj specifický cíl a probíhá ve specifických podmínkách (Hájek et al., 2008).

„Volný čas dětí a mládeže má své zvláštnosti. Od volného času dospělých se většinou liší:

- rozsahem,
- obsahem,
- mírou samostatnosti a závislosti,
- nezbytností pedagogického ovlivňování“ (Hájek et al., 2008, s. 68).

Děti a mládež mají více času než dospělí. Obsah volného času je určen věkovými a individuálními zvláštnostmi. Aktivity ve volném čase dětí a mládeže jsou většinou pestřejší než u dospělých. Děti tráví volný čas v různých prostředích: škola, domov, zařízení pro výchovu mimo vyučování, veřejná prostranství. Všechna tato uvedená místa mají své výhody, ale i nevýhody, bezpečnost, pedagogické vedení, rozmanitost či jednotvárnost prostředí, dozor, míru soukromí či kontakt s vrstevníky.

Výchova ve volném čase bere tedy v úvahu specifické podmínky. Je součástí výchovného působení v té části lidského života, o které může člověk relativně sám rozhodovat (Hájek et al., 2008).

Vhodné pedagogické ovlivňování volného času by mělo rozvíjet:

- aktivitu dětí a mládeže,
- uspokojování potřeby nových zážitků a dojmů,
- seberealizaci,
- sociální kontakty a vztahy,
- kladné citové odezvy (i pocit bezpečí a jistoty),
- rozvíjení osobnosti dětí a mládeže (Kolektiv autorů, 2003).

V novodobější pedagogické literatuře se objevuje i trojice pojmů: výchova formální, neformální a informální.

Formální výchova – zahrnuje působení škol či jiných odborných vzdělávacích institucí. Dokončené vzdělání je potvrzeno příslušným dokladem, vysvědčením, osvědčením apod.

Neformální výchova – zahrnuje strukturované a cílené aktivity člověka, které probíhají mimo vyučování, a to ve volném čase. Mohou, ale nemusí být zakončeny získáním dokladu. Zahrnuje celoživotní vzdělávání a výchovu, respektuje požadavek dobrovolnosti, demokratismu a participace.

Informální výchova – obsahuje záměrné, cílené učení, ale i učení zcela nahodilé v běžných životních situacích. Souvisí také s nejširším výkladem pojmu výchova. Zahrnuje i formativní působení vlivu okolního prostředí (Hájek et al., 2008).

Následující kapitola se zabývá profesí pedagogiky volného času - pedagogem volného času. Tato kapitola je důležitá pro pochopení problematiky pedagogiky volného času.

2.2 Pedagog volného času

Podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých údajů, ve znění pozdějších předpisů je pedagogickým pracovníkem osoba, která vykonává přímou výchovnou, vyučovací, speciálně pedagogickou nebo pedagogicko-psychologickou činnost. Předpokladem je přímé působení na vychovávaného, vzdělávaného jedince. Mezi pedagogické pracovníky patří: učitelé, vychovatelé, pedagogové volného času, speciální pedagogové, psychologové, asistenti pedagoga, vedoucí pedagogičtí pracovníci či trenéři. Příslušné dokumenty stanoví druh a stupeň požadovaného vzdělání. Požadavky u jednotlivých pedagogických profesí jsou samozřejmě odlišné.

V oblasti výchovy ve volném čase se uplatňují především dvě z uvedených profesí, pedagog volného času a vychovatel. Pedagogové volného času působí ve střediscích volného času, tedy v domech dětí a mládeže a ve stanicích zájmových činností. Pracovníci ve školní družině, klubu, výchovných zařízeních typu domov mládeže či internát jsou označováni jako vychovatelé. Rozdíl mezi těmito profesemi vyplývá z odlišného poslání a obsahu činnosti jednotlivých zařízení. Pracovní náplň je odlišná, přesto však u obou profesí převažuje pedagogické ovlivňování volného času (Hájek et al., 2008).

Podle nařízení vlády č. 68/1997 Sb., ve znění pozdějších úprav je minimální míra výchovné činnosti pedagoga volného času stanovena vedením nejméně dvou zájmových útvarů, přímá výchovná povinnost ředitele organizace je splněna vedením minimálně jednoho zájmového útvaru (Pávková, et al., 2002).

„Vzhledem k sezonnímu charakteru činnosti DDM je možné pracovní dobu nerovnoměrně rozvrhnout ve smyslu výnosu MŠMT ČR č. j. 20840/89-42 o nerovnoměrném rozvržení pracovní doby“ (Pávková, et al., 2002, s. 126).

Pracovníci DDM se dle zákona řídí Pracovním řádem pro pedagogické pracovníky, který vydalo MŠMT ČR. Na činnosti DDM se podílejí i další externí a dobrovolní pedagogové, s nimiž uzavírá DDM dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti, aby byly založeny pracovněprávní vztahy. Poradním

orgánem ředitele DDM je pedagogická rada složená z interních a externích pracovníků (Pávková, et al., 2002).

Společenské hodnocení jednotlivých pedagogických profesí je různorodé. Z hlediska společenského postavení se projevuje tendence vyššího hodnocení učitelské profese, práce učitele na vyšších stupních škol, práce s nadanými dětmi a mládeží. Některé pedagogické profese jsou ale podceňované, i když se formálně uznává význam a náročnost jejich práce (pedagogické ovlivňování volného času, předškolní výchova). Ekonomické a morální ohodnocení práce pedagoga bývá mnohdy v rozporu (Hájek et al., 2008).

2.2.1 Specifické zvláštnosti práce pedagoga volného času

Každá z oblastí výchovy má zvláštnosti, každá z nich klade na vychovávajícího své specifické požadavky. Jako příklad se nabízí porovnání rodinné výchovy, školního vyučování a výchovy ve volném čase.

Výchova v rodině je neformální, styly v rodinách se velmi liší. Nepředpokládá se pedagogické vzdělání rodičů. Důležitější jsou silné pozitivní vztahy mezi dětmi a rodiči.

Výchovně-vzdělávací proces ve škole v rámci vyučování je formální. Autorita učitele je také do značné míry formální. Plnění požadavků školy a učitelů je pro žáka povinností. Předpokladem pro práci učitele na jakémkoli stupni vzdělávání je odpovídající vzdělání.

Výchova ve volném čase je neformální. Má některé rysy obou uvedených oblastí. Hlavní znak je požadavek dobrovolné účasti na výchovných činnostech. Z toho vyplývá, že u pedagogů volného času převažuje podíl neformální autority, umění motivovat jedince k činnosti a nutnost imponovat jako osobnost. Nutnost odpovídající odborné a pedagogické kvalifikace platí i zde.

Zvláštností této profese jsou tyto skutečnosti:

- Obsah výchovy není závažně stanoven, pouze je dán rámcový plán a doporučení. Stanovení obsahu je v kompetenci pedagoga, ten však musí respektovat základní pedagogicko-psychologické požadavky a brát v úvahu i přání vychovávaných.

- Protože není obsah závazně stanoven, je i hodnocení jednotlivců individuální s důrazem na dosažené pokroky, snahu a radost z činnosti.
- Autorita pedagoga volného času má vyrovnaný podíl formálnosti a neformálnosti. Menší míra formálnosti ve vztahu mezi vychovávajícím a vychovávaným ve volném čase je dána požadavkem dobrovolné účasti na činnosti. Ta se projevuje i ve vzájemném oslovování.
- Pedagog volného času se ocitá ve vztahu k vychovávanému v rozmanitých rolích učitele, instruktora, rádce, přítele či kamaráda, náhradního rodiče.
- Pedagog volného času volí hlavně aktivující metody a formy práce, převažující práce v malých skupinách nebo individuální formy. Také prostředí, v němž výchovný proces probíhá, je velmi rozmanité a proměnné podle druhu činnosti. To vše klade značné nároky na pedagogické dovednosti pracovníků (Hájek et al., 2008).

2.2.2 Požadované osobnostní charakteristiky pedagoga volného času

Všechny pedagogické profese kladou na osobnost značné nároky. Je to obtížností práce pedagogů, požadavky na vzdělání, schopnost jednat s lidmi, vést jiné lidi, schopnost udržovat autoritu, působit jako pozitivní vzor apod. Pedagog patří do kategorie tzv. pomáhajících profesí, u nichž je důležitá i psychická vyrovnanost a odolnost.

Požadované znaky osobnosti se rozdělují do tří skupin:

- pozitivní lidské vlastnosti,
- vlastnosti důležité pro pedagoga,
- specifické požadavky na pedagoga volného času.

Pedagog by měl být dobrý člověk, to je však pojem velmi nepřesný. Jeho poznávací procesy by měly mít dobrou úroveň, měl by mít dobrou paměť, pozornost, volní vlastnosti, schopnost prožívat i ovládat své emoce, z charakterových vlastností pak mají převažovat kladné vlastnosti, jako je např. spravedlnost, altruismus, pracovitost, sebeovládání. Měl by mít patřičné vědomosti, dovednosti a návyky, příslušné schopnosti, inteligenci, tvořivost.

Dobry pedagog by mel byt rad mezi lidmi, detmi, mel by umet mluvit i naslouchat, vcitit se, zvladat naroky, které život přináší, mel by se umet radovat ze života, mít rád lidi a umet je řídit a vést. Jsou to velké nároky, proto takových pedagogů není většina. K mnohemu se může člověk dopracovat svým úsilím, nabízí se však i přesvědčení, že existují vrozené předpoklady pro úspěšnou pedagogickou činnost.

Kromě pozitivních obecně lidských vlastností a specifických požadavků na pedagogy lze vymezit nároky, které se ve zvýšené míře vztahují na pedagoga volného času.

Pro pedagoga volného času jsou zvláště žádoucí tyto vlastnosti:

- schopnost přizpůsobit se podmínkám proměnlivým a řešit nečekané situace,
- iniciativa, aktivita, schopnost prosazovat své názory a požadavky, průbojnost,
- nápaditost, tvořivost, fantazie,
- radost ze hry, hravost,
- smysl pro humor,
- dobrý zdravotní stav, fyzická zdatnost,
- příjemný vzhled a vhodná úprava zevnějšku,
- pochopení pro věkové zvláštnosti,
- zvládnání technik a dovedností účinného jednání (Hájek et al., 2008).

Ke specifickým pedagogickým dovednostem požadovaných u pracovníků středisek pro volný čas patří zejména schopnost připravit a zorganizovat nabídku aktivit pro volný čas, znalost pedagogických zásad a metodiky vedení zájmových činností a schopnost jejich tvořivé aplikace, komunikativnost umožňující získat široký okruh spolupracovníků. Tato práce vyžaduje také určité ekonomické znalosti a dovednost připravit ekonomickou rozvahu pedagogických záměrů a provedené akce ekonomicky vyhodnotit. S tím i souvisí schopnost provádět práci s veřejností (public relations) (Pávková, et al., 2002).

Lze tedy shrnout, že dobrý pedagog volného času je obecně dobrý člověk a má vlastnosti žádoucí pro vykonávání pedagogického povolání. Kromě toho je tvořivý, přizpůsobivý, nápaditý, hravý, energický, vtipný a zdatný.

Při zvládání pestrých výchovných situací umí používat účinné formy jednání a vhodný výchovný styl (Hájek et al., 2008).

Nyní následuje příprava na profesi pedagoga volného času a její zvláštnosti a problémové okruhy.

2.3 Profesní příprava pedagoga volného času

Pedagogové volného času mohou získat odbornou kvalifikaci, která je zakotvena v § 17 zákona 563/2004 Sb. těmito způsoby:

- „*vysokoškolským studiem uvedených oborů podle zákona o pedagogických pracovnících nebo studiem sociální pedagogiky,*
- *vysokoškolským studiem učitelství,*
- *studiem na vyšší odborné škole se zaměřením na uvedené obory,*
- *studiem na střední škole ukončeným maturitou se zaměřením na uvedené obory (střední pedagogické školy),*
- *studiem na střední škole ukončeným maturitou, vyšší odborné škole nebo vysoké škole nepedagogického zaměření a doplněné vzděláním v programu celoživotního vzdělávání se zaměřením na uvedené obory“ (Hájek et al., 2008, s. 137).*

Střední pedagogické školy připravují budoucí pedagogy volného času ve studijních oborech:

- předškolní a mimoškolní pedagogika,
- pedagogika volného času,
- výchovná a humanitární pomoc (Hájek et al., 2008).

Vyšších odborných škol se zaměřením na pedagogiku volného času je u nás zatím velmi málo. Programy celoživotního oboru vychovatelství zajišťují vysoké školy a subjekty s akreditací. Studium je tří až čtyř semestrové, má formu kombinovaného nebo distančního studia (dříve tzv. doplňující pedagogické studium). Studium oboru pedagogika volného času na vysokých školách je žádoucí, možnosti jsou však omezené.

Studijní obory s tímto zaměřením se objevují velmi málo. Většinou je tento obor nabízen v prezenční formě, uchazeči z řad pracujících lidí v oboru zůstávají neuspokojeni. Formy kombinovaného nebo distančního studia jsou ojedinělé a nemohou uspokojit velký počet zájemců.

Každá z výše jmenovaných forem studia má své klady i problémy. Vzhledem k náročnosti profese je žádoucí rozšiřování možností vyššího odborného studia a vysokoškolského studia. Vysokoškolské vzdělání je v současné době žádoucí umožnit alespoň těm pedagogům, kteří o něj projevují zájem a považují je ve svém povolání za potřebné. Je zapotřebí také vytvořit systém celoživotního vzdělávání pedagogů volného času v různých formách (kvalifikační, specializační, rozšiřující studium apod.) (Hájek et al., 2010).

Další větší kapitola práce představuje zájmové vzdělávání, které je předmětem pedagogiky volného času.

3 ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Vymezení pojmu zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání stejně tak jako neformální vzdělávání tvoří nedílnou součást procesu celoživotního učení každého jedince. Zájmové vzdělávání je právně ukotveno v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a je zde definováno v § 111 jako vzdělávání poskytující účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na nejrůznější oblasti volného času.

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání. Jsou to zejména střediska volného času, školní družiny a školní kluby. Střediska volného času se také podílejí na další péči o nadané děti, žáky a studenty a ve spolupráci se školami a dalšími institucemi se rovněž podílejí na organizaci soutěží a přehlídek žáků základních a středních škol. Zájmové vzdělávání tak napomáhá naplňovat vzdělávací cíle stanovené školským zákonem.

Zájmové vzdělávání neposkytuje žádný stupeň vzdělání, zabývá se však aktivitami potřebnými pro rozvoj osobnosti, kompenzuje jednostrannou zátěž ze strany školy, zajišťuje duševní hygienu, má funkci výchovnou, vzdělávací, kulturní, preventivní, zdravotní (relaxační a regenerační), sociální a preventivní, rozvíjí schopnosti, znalosti, dovednosti, talent, upevňuje sociální vztahy (<http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>).

Zájmové vzdělávání jednoznačně napomáhá naplňovat vzdělávací cíle stanovené školským zákonem. Doplňuje především základní stupeň vzdělávání, napomáhá mimo jiné i inkluzi - snazšímu začlenění méně úspěšných či jakkoli znevýhodněných žáků, neboť právě rozmanité činnosti zájmového vzdělávání mohou napomoci snazšímu rozvoji zdravé osobnosti dítěte, rozvoji klíčových kompetencí (k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní) a smysluplnému naplňování volného času (<http://www.msmt.cz/mladez/casto-kladene-dotazy-2>).

Kapitoly následující nabízejí stručnou exkurzi do historie zájmové vzdělávání a historie domů dětí a mládeže.

3.2 Historie zájmového vzdělávání

Pojem zájmové vzdělávání se začal používat v 60. letech 20. století především ve spojení s rozvojovou pomocí. Byl vytvořen západními organizacemi a institucemi pracujícími v oblasti rozvojové a humanitární pomoci.

Důvodem bylo několik faktorů – za první se dá považovat neschopnost formálních vzdělávacích systémů v rozvojových zemích rychle se adaptovat na potřeby rozvoje společnosti a ekonomiky, druhým důvodem byl obsah formálního vzdělávání, který se zaměřoval na oblasti v praxi nevyužitelné a do velké míry diktované potřebou kontroly společnosti nad jednotlivcem. Díky tomu byly postupně vytvářeny paralelně k systému formálního vzdělávání jiné typy aktivit, které lépe naplňovaly potřeby rozvíjejících se společností – alespoň z pohledu aktérů ze západních zemí a později i samotnými lidmi v těchto zemích. V tomto případě určité formy zájmového vzdělávání sloužily i ke vzdělávání a osvětě s ohledem na témata, která byla v těchto společnostech tabu (sexuální výchova, HIV/AIDS, hygiena apod.).

Diskuse o krizi formálního vzdělávání neprobíhala jen s ohledem na rozvojové a rozvíjející se země, stejná krize byla pocíťována i v zemích rozvinutých. Nezanedbatelným motorem v tomto procesu byly ve druhé polovině 60. let minulého století studentské stávky v zemích západní Evropy, zvláště ve Francii. Díky tomu se začaly více a více rozvíjet vzdělávací aktivity mimo rámec formálního vzdělávání.

Za přelomový rok je považován rok 1970, vyhlášený Organizací spojených národů (OSN) rokem výchovy a vzdělávání. UNESCO tehdy zveřejnilo koncept celoživotního vzdělávání. Hlavním faktorem pohledu byla tradice humanismu, pohledu na člověka, jeho rozvoj a zvyšování vzdělanosti, přístupnost vzdělání všem bez rozdílu (Vážanský, 1992).

Tato situace se dále vyvíjela i v 70. letech, kdy zvláště na poli mládeže začaly vznikat také iniciativy na podporu zájmového vzdělávání na evropské úrovni – v té době založila Rada Evropy své první Evropské centrum mládeže – místo, kam mohou mladí lidé přijet a pořádat zde za podpory pracovníků Rady Evropy vzdělávací aktivity. Zároveň začalo být vzdělávání jako takové vnímáno jako proces, který není možné např. vzhledem k hospodářskému vývoji, rozvoji globalizace, zvyšující se pohyb pracovníků ve světě, ukončit formálním vzděláváním. Tím počala diskuse o tom, že vzdělávání by mělo probíhat během celého lidského života, aby mohl člověk vhodně

a rychle reagovat na neustálou změnu všech vnějších podmínek, ve kterých se pohybuje.

Během celého procesu uznávání zájmového vzdělávání nedošlo ke konečné shodě v konkrétním vymezení tohoto pojmu. Vyjasňování probíhá stále, neboť se i samo zájmové vzdělávání stále vyvíjí, přestože se postupně různí aktéři na tomto poli na některých prvcích, bez nichž není možné zájmové vzdělávání považovat za neformální vzdělávání, shodli.

V 90. letech je postupně zájmové vzdělávání zmiňováno i ve strategických dokumentech různých evropských i mezinárodních institucích pro různé oblasti a věkové skupiny a od roku 2000 je i součástí strategických dokumentů Evropské unie - Lisabonský program a Memorandum o celoživotním učení (Šerák, 2009).

3.3 Historie domů dětí a mládeže

Sít zařízení pro volný čas dětí a mládeže s různým zaměřením vznikala u nás a v západní Evropě od padesátých let 20. století. Zařízení ve východním bloku byla orientována na organizovanou zájmovou činnost a posilování kolektivního citění v organizovaných aktivitách. Západoevropská střediska byla zaměřena naopak na nabídku neorganizovaných spontánních aktivit. V současné době se obě pojetí v zařízeních nabízející volnočasové aktivity sbližují. Západní země akceptují naši koncepci zájmových útvarů a organizované zájmové činnosti a naše střediska rozšiřují nabídku o spontánní aktivity.

První dům pro volný čas byl u nás ustanoven počátkem padesátých let v Brně – Lužánkách a postupně vznikaly i další. Využívaly školních prostor, ale i další objekty – zrušené zájezdní hostince či vyvlastněné vily, jako např. Baťovu vilu ve Zlíně, Becherovu vilu v Karlových Varech, Harthmutovu vilu v Českých Budějovicích. Umisťování těchto zařízení ve vyvlastněných objektech nabývala v tomto období charakteru politického aktu. Název „Dům pionýrů a mládeže“ vyplýval z tendence státních orgánů a orgánů komunistické strany nahradit pojem dítě pojmem pionýr. To bylo doprovázeno snahou stoprocentní organizovaností dětí v pionýrské organizaci.

S novými společenskými podmínkami, které nastaly po roce 1989, dostala síť domů dětí a mládeže i nové poslání, které mělo zabezpečit širokou škálu nabídky alternativních výchovně-vzdělávacích aktivit.

Síť domů dětí a mládeže spolupracuje s obdobnými zařízeními v západní Evropě. Nezastupitelnost různých forem zařízení zabývajících se volným časem dětí a mládeže uznávají vlády pravicového i levicového zaměření. Zkušenosti a dobré jméno našich zařízení přispěly k tomu, že se Praha stala počátkem devadesátých let 20. století sídlem ústředí mezinárodní Asociace středisek pro volný čas dětí a mládeže (EISY) (Pávková et al., 2002).

3.4 Domy dětí a mládeže v současné době

Dnes jsou střediska volného času (dále jen SVC) zpravidla právními subjekty. Domy dětí a mládeže (dále jen DDM) jsou zařízení s velmi širokou zájmovou působností. Pokud se zabývají pouze jednou oblastí, nazývají se stanicí zájmových činností. Jejich služby mohou jako účastníci navštěvovat děti, žáci, studenti, pedagogové, rodiče s dětmi a další zájemci (Hájek et al., 2008).

V současné době se pohybuje počet středisek volného času dětí a mládeže v ČR okolo tří set (Pávková, et al., 2002).

„Střediska pro volný čas dětí a mládeže jsou zařazovány do sítě škol a školských zařízení. Na základě tohoto zařazení vyplývá nárok na státní příspěvek na činnost. Zřizovateli DDM mohou být školský úřad, obec, církev, soukromý nebo jiný subjekt“ (Pávková et al., 2002, s. 121).

Vyhláškou MŠMT ČR č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, byly stanoveny tyto činnosti:

- **Pravidelná zájmová činnost** – je organizována v zájmových útvarech, což je obecné pojmenování zahrnující více označení: kroužek, soubor, klub, oddíl, kurz. Činnost je určena účastníkům přihlášeným k pravidelné docházce.
- **Zájmová činnost příležitostná** – zahrnuje nabídku organizovaných akcí výchovně-vzdělávacího či rekreačního charakteru. Je organizována a přímo řízena pedagogem a je časově vymezena. Není spojena s pobytem mimo místo, kde DDM vykonává svoji činnost. Přes možnou pravidelnost nejde o činnost průběžnou, protože akce má stanovený svůj začátek a konec. Mezi tyto akce

patří např. místní soutěže, turnaje, výlety, exkurze či divadelní představení. DDM si k těmto aktivitám vedou svou vlastní dokumentaci, jejíž forma není stanovena.

- **Táborová činnost** – je to organizovaná činnost s dětmi, mládeží, popř. s rodiči a dětmi, provozovaná v době dlouhodobého volna, o prázdninách, a to mimo sídlo DDM. Tábor může být rekreační nebo ve formě odborného soustředění, které tak završuje celoroční práci daného zájmového útvaru. Podle typu je dále můžeme členit na pobytové, putovní či hvězdicové.
- **Osvětová činnost** – DDM mohou poskytovat odbornou pomoc jiným subjektům zabývající se volným časem dětí a mládeže v rezortu školství i občanským sdružením pracujícím s dětmi a mládeží. Pomoc je poskytována dle personálních a prostorových podmínek formou seminářů, školení, přednášek, vzorových akcí, kurzů apod. DDM může také mimo jiné shromažďovat a poskytovat informace vedoucí k prevenci sociálně patologických jevů.
- **Individuální práce s účastníky vedoucí k rozvoji nadání** – zpravidla vytváření speciálních zájmových útvarů pro talentované jedince, individuální práce s dětmi mimo zájmové útvary, zadávání a řešení tematických úkolů, individuální či skupinové konzultace pro práce Středoškolské odborné činnosti, odborná soustředění, specializovaná nabídka spontánních aktivit.
- **Nabídka otevřených spontánních aktivit** – jedná se o průběžnou nabídku aktivit, které jsou organizovány pedagogem nepřímo. Nabídka je využívána individuálně účastníky neorganizovaně podle jejich aktuálního zájmu (např. otevřená hřiště či sportoviště, čítárny, herny, internetové pracovny). Spontánní aktivity nemají pevně stanovený začátek ani konec, jsou vymezeny jen dobou provozu daného zařízení. Jsou přístupné všem zájemcům. Pedagog zajišťuje při těchto činnostech především bezpečnost, při některých aktivitách vystupuje jako rádce, konzultant.
- **Organizace soutěží a přehlídek vyhlášených MŠMT ČR** – specifická forma zájmového vzdělávání, kdy DDM z pověření svého zřizovatele organizují kola postupových soutěží a přehlídek. Podíl DDM spočívá v přípravě, propagaci, zabezpečení vlastního průběhu, vyhodnocení soutěže a zveřejnění výsledků. Zaměstnanci DDM se svými spolupracovníky z řad učitelů základních či středních škol zabezpečují soutěže organizačně i odborně.

Některé z uvedených činností provozuje DDM za úplatu – účastníci platí tzv. účastnický příspěvek. Výši příspěvku stanoví ředitel dle finanční náročnosti, atraktivity a dalších společenských zřetelů (Hájek et al., 2008).

DDM tvoří v dnešní době síť výchovně-vzdělávacích zařízení, která nabízejí širokou škálu alternativních výchovně-vzdělávacích aktivit. Týdně projde těmito zařízeními pro volný čas pravidelně 12-16 % dětské populace školního věku, další děti se zapojují do nepravidelné činnosti.

DDM pracují celoročně, téměř třetina akcí je o sobotách a nedělích. Vyvrcholením celoroční práce jsou tábory mající rekreační charakter.

DDM pracují i s ohroženými sociálními skupinami dětí a mládeže. Při některých zájmových činnostech lze také provádět úspěšně integraci handicapovaných dětí. Řadou závazných dokumentů byly DDM zařazeny mezi subjekty naplňující úkoly v prevenci sociálně-patologických jevů (Pávková, et al., 2002).

Ve školním roce 2012/13 dosáhla v ČR střediska volného času počtu 310. Činnost v daném roce zabezpečovalo ve střediscích volného času 14,5 tis. pedagogických pracovníků, z nichž více než 86 % bylo externích. Zájmové útvary měly v roce 2012/13 celkem 268,4 tis. účastníků (tj. o 13 590 více než v předešlém školním roce) (<http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>).

Nyní se nabízí srovnání volnočasových aktivit se zahraničím. Pro zajímavost a inspiraci jsou vybrány volnočasové aktivity dětí a mládeže ve Švýcarsku. Ve Švýcarsku proto, že autorka práce má k dispozici Sborník švýcarská inspirace pro práci s dětmi a mládeží, který byl zprostředkován ředitelům DDM na celostátní poradě v roce 2013. Sborník byl diskutován a evaluován v DDM Radovánek, Kaznějov a přináší cenné podněty pro volnočasové aktivity.

3.5 Volnočasové aktivity ve Švýcarsku

Ve Švýcarsku existuje Partnerská organizace SAJV (Schweizerische Arbeitsgemeinschaft der Jugendverbände) - Švýcarské pracovní společenství mládežnických organizací. Tato organizace je střešní platformou švýcarských mládežnických organizací pracujících s mládeží. Vykonává tak podobnou roli jako Česká rada dětí a mládeže v ČR.

Své aktivity cílí SAJV především do třech oblastí:

- praxe v práci s mládeží,
- politická a advokátní práce,
- práce s veřejností.

V práci s mládeží se věnuje šíření a zprostředkování nabídek svých členů a partnerů mladým lidem, organizuje však také vlastní projekty. Při svých aktivitách se SAJV zapojuje do nejdůležitějších struktur týkajících se práce s mládeží na národní i mezinárodní úrovni. V oblasti práce s veřejností SAJV prostřednictvím tradičních i nových médií upozorňuje na problémy mladé generace a usiluje o zviditelnění toho, čím mladí lidé přispívají společnosti. SAJV funguje jako demokratická instituce zastupující zájmy 65 členských organizací z celého Švýcarska. Dozor nad činností organizace vykonává správní rada (<http://www.jugendsession.ch/de/die-jugendsession/jugendsession-2013/themenvoting/>).

Projekty SAJV

Projekt Jugendsession

Projekt Jugendsession (Zasedání mládeže) vychází z myšlenky podpořit politickou participaci mladých lidí a dát jim příležitost kontaktu s politickými strukturami. Nabízí se tak jeho srovnání s parlamenty dětí a mládeže, které fungují v mnoha evropských zemích včetně ČR a Švýcarska. Projekt Jugendsession se dá řadit k participativním projektům srovnatelným s parlamenty dětí a mládeže v ČR. Zároveň však Jugendsession vykazuje řadu zásadních rozdílů oproti fungování dětských parlamentů v ČR. Některé z těchto rozdílů naznačují, jak by bylo možné činnost parlamentů dětí a mládeže v ČR rozšířit či doplnit, aby mohly mít větší dopad na reálné

politické rozhodovací procesy a posílily tak svůj participativní charakter. Zejména se jedná o tyto charakteristiky:

- Otevřený výběr účastníků, při němž se nezohledňují předchozí zkušenosti či členství v mládežnických organizacích. Přihlíží se pouze k věku, pohlaví, místu pobytu, dosaženému vzdělání a motivaci zájemců;
- Zaměření na děti staršího školního věku a mládež (14 – 21 let);
- Legislativní zakotvení projektu;
- Demokratický výběr témat k diskusi, která odpovídají zájmům a potřebám mladých lidí. Kvalitní příprava těchto témat, diskuse je podporována expertními partnery ze státní, soukromé i neziskové sféry;
- Výstupy z jednání se neomezují pouze na prohlášení či memoranda. Účastníci využívají např. petic zastupitelských orgánů nebo k prosazení navržených politických změn, připravují konkrétní projekty cílící na změnu dané situace.

Projekt Aktion 72 Stunden

Projekt Akce 72 hodin je postaven na jednoduché myšlence, že potřeby daného místa znají nejlépe sami jeho obyvatelé. Zvláště významnou cílovou skupinou jsou děti a mladí lidé, kteří si prostřednictvím zapojení do projektu mohou vytvořit pozitivnější vztah k místu, kde žijí, vyzkoušet si nové věci při práci ve skupině a ještě zažít spoustu zábavy a adrenalinu.

Projekt je postaven na jednoduchém principu: každý může upozornit na něco, co se mu nelíbí, co by bylo potřeba zlepšit nebo kde by bylo třeba pomoci. Zároveň může zorganizovat skupinu lidí ze svého okolí a pokusit se danou situaci řešit prostřednictvím dobrovolnické práce. Projekt 72 hodin tyto iniciativy nejenom stimuluje, ale směřuje je také do velmi omezeného časového rámce tři po sobě jdoucích dnů (většinou pátek + sobota + neděle). Dalším cílem projektu, který míří specificky na děti a mládež, je otevřít jim dveře mládežnických organizací pracujících s dětmi a mládeží, protože právě tyto organizace a instituce se do projektu 72 hodin nejčastěji zapojují. Mladé lidi má k projektu přitáhnout také jeho adrenalinová složka, která spočívá v tom, že je potřeba náročné projekty realizovat během relativně krátké doby, většinou bez zvláštních finančních prostředků a specifických dovedností ve skupině, kterou často spojuje pouze prvotní nadšení pro daný nápad.

Aplikace projektu 72 hodin do činností středisek volného času v ČR se jeví jako vhodná a přínosná zvláště z těchto důvodů:

- Protože je projekt zajímavý a přitažlivý pro děti a mladé lidi, představuje příležitost, jak dosud neorganizované a nezapojené děti a mládež přivést k činnosti DDM, do které by se jinak těžko zapojily.
- To platí zvláště pro starší děti z posledních tříd ZŠ a ze středních škol, pro které běžné pravidelné aktivity DDM přestávají být atraktivní.
- Zapojení do projektu 72 hodin je vynikající příležitostí pro rozvoj organizačních kompetencí pedagogů DDM při koordinaci dobrovolníků.
- Zacílení projektu na místní prostředí dává prostor pro zviditelnění a posílení role DDM jakožto významného hráče poskytujícího služby nejen žákům a studentům, ale celé místní komunitě, což se zpětně může odrazit ve větším zájmu dětí a rodičů o ostatní služby DDM.

Projekt Voilà

Voilà je program zaměřený na podporu zdraví. Cílovou skupinou jsou mladí vedoucí dětských táborů. Hlavní myšlenkou programu je podpořit nejen fyzickou kondici, ale také zdravý vývoj osobnosti dětí a mladých lidí. Na táborech dostávají děti a mladí příležitost zapojovat své potřeby do mezilidských vztahů a tak je konkrétně spoluutvářet. Tím si osvojují kompetence potřebné pro svůj zdravý vývoj. Děti jsou cíleně vystavovány rozmanitým výzvám, aby si mohly vyzkoušet a osvojovat nové schopnosti a zároveň si vytvářely pozitivní sebeobraz.

Těžko by se hledala v Evropě země, ve které jsou letní tábory pro děti více rozšířené a jejich nabídka rozmanitější než u nás. I přes výjimečně silné postavení ČR v táborové tradici však nelze říct, že by neexistoval prostor pro přenos dobré praxe a inspirace ze zahraničí. Právě obrovská nabídka táborů v úzce vymezeném čase letních prázdnin způsobuje, že kvantita v některých případech může vítězit nad kvalitou. Příčinou je zejména nedostatek kvalifikovaných a zkušených vedoucích, který s sebou nese zvýšené riziko nezvládnutí či dokonce selhání tváří v tvář všem výzvám a problémům, jež práce táborového vedoucího přináší.

Projekt Voilà se právě těmto rizikům snaží čelit, a proto se zaměřuje na důkladné vzdělávání táborových vedoucích. Podnětné pro české prostředí můžou být

v podstatě všechny principy, se kterými hnutí Voilà pracuje (Sborník švýcarská inspirace pro práci s dětmi a mládeží, 2013).

Je mimo vší pochybnost, že realita práce s dětmi a mládeží v České republice a ve Švýcarsku vykazuje značné rozdíly a jakékoliv srovnání může být prováděno pouze s velkou opatrností. Je to dáno odlišnou historií, kulturou, demografickým profilem obyvatel, tradicemi a způsobem organizace a financování práce s dětmi a mládeží a mnoha dalšími faktory.

3.6 Trendy domů dětí a mládeže

Další kapitola se zabývá trendy domů dětí a mládeže a problémy do budoucna. Autorka práce vychází z publikace Bedřicha Hájka, který se mimo jiné zajímá o danou problematiku. Následující odstavce jsou zajímavé a podnětné pro volnočasové aktivity.

Všechny jevy života a výchovy dětí a mládeže jsou společensky podmíněny a na tyto jevy je citlivá právě oblast volného času. Evropské země včetně té naší procházely ve 20. století zásadními celospolečenskými proměnami. Jako optimální řešení se osvědčilo propracovat a realizovat politiku založenou na rozboru potřeb i možností mladé generace, která nebude pouze objektem působení, nýbrž aktivním subjektem rozvoje sebe sama i společnosti.

Situaci v celoevropském rozměru ovlivnil vznik a rozvoj zařízení volného času dětí a mládeže, který na tempu nabyl i v druhé polovině 20. století. Nastal především rozvoj kvantitativní, vznikly i nadále vznikají nové typy zařízení pro volný čas, rozšiřují se do ucelených a vnitřně uspořádaných sítí v rámci země či vytvářejí samostatné struktury. Současně s tím procházejí domy dětí a mládeže také vývojem kvalitativním: zahrnuly široké obsahové a metodické spektrum aktivit zájmových, participačních, veřejně prospěšných i reedukačních. Přispěly k tomu, aby se volnočasové aktivity staly součástí života mnoha příslušníků různých věkových a sociálních skupin, aby obsáhly široké spektrum činnosti, a pronikly tak do všedního dne, víkendového volna, do školních prázdnin a dovolených.

Důležitou součástí života a aktivit volného času dnešních dětí a mladých lidí se stala tradiční i nová elektronická média, která se uplatňují v nebyvalém rozsahu,

s velkou razancí a účinností. Jsou individuálním i hromadným způsobem trávení volného času. Stávají se oblastí zájmové činnosti dětí a mládeže, která jim umožňuje novými způsoby účastnit se na mediální tvorbě a životě společnosti. Ale také z nich bohužel vycházejí rizika a nebezpečí (přílišná závislost, přístup k pornografii již v dětském věku, kyberšikana apod.).

21. století zahrnuje v sobě naléhavé výzvy, které se věda snaží definovat a společenská praxe je řešit. Svým dosavadním i předpokládaným vývojem a vlivem na člověka a celou společnost přitahuje proto volný čas rostoucí pozornost. Složitost a dynamika dané oblasti vyžaduje hledat integrativní, cílové a akční momenty, vyplývající z dosavadního vývoje, současného stavu i předpokládaného výhledu do budoucna.

Trendy:

- využívání specializace, zájmové orientace a odbornosti pedagogů,
- respektování práv dítěte na volný čas a kvalitní využívání (dle Úmluvy o právech dítěte),
- zachování principu dobrovolnosti,
- práce s malými skupinami,
- spolupráce jednotlivých výchovných institucí,
- společné činnosti dětí a rodičů ve volném čase,
- pedagogická práce v terénu,
- ekologická výchova, využívání forem tvořivé dramatiky, osobnostně sociální výchova.

Problémy:

- společenské nedocení výchovy ve volném čase,
- nedopracovaný systém přípravy na profesi pedagoga volného času,
- nedostatek finančních prostředků na činnost,
- nevyhovující prostory a vybavení zařízení,
- přibývání dětí s výchovnými problémy,
- obtíže s motivováním dětí pro aktivní zájmové činnosti,
- a další vyplývající ze zvláštností jednotlivých regionů a lokalit (Hájek et al., 2010).

PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUM

4.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumné studie je analyzovat současnou nabídku služeb v Domě dětí a mládeže Radovánek, Kaznějov a na základě výsledků navrhnout opatření pro rozvoj volnočasových aktivit této instituce.

Práce je svým zaměřením kvalitativním šetřením. Při kvalitativním šetření jsou výsledná data vytvářena samotnými účastníky výzkumu. Během kvalitativního výzkumu se hypotézy netestují, ale spíše se vytváří. Formuje se i nová teorie, a to především pomocí indukce (z jednotlivého se vyvozuje obecné).

Informace se v kvalitativním výzkumu získávají pouze o malém počtu jednotek, dochází zde k redukci, co se týče počtu sledovaných proměnných. Především z tohoto důvodu bývá problematické vytváření nové teorie. Reliabilita kvalitativního výzkumu je poměrně nízká, validita naopak vysoká (Pelikán, 2004).

Autorka práce si je vědoma výhod i nevýhod zvoleného výzkumu, přesto se kvalitativní výzkum v tomto případě jeví jako vhodnější vzhledem k tomu, že je zkoumána specifická skupina lidí (klienti DDM Radovánek, Kaznějov).

4.2 Výzkumný vzorek

Výzkumným vzorcem jsou klienti a jejich rodiče, interní a externí pedagogové DDM Radovánek, Kaznějov. Dotazovaní klienti jsou žáci 1. a 2. stupně základních škol a mládež.

Z řad žáků 1. a 2. stupně ZŠ a mládeže bylo osloveno celkem 140 klientů DDM, z řad rodičů též 140. Z řad pedagogů byly osloveny 2 interní a 2 externí pedagogické pracovnice DDM.

Autorka si je vědoma omezení výzkumného vzorku, přesto se tento vybraný soubor respondentů jeví jako dostačující pro výzkum a cíl této práce.

4.3 Metodologie výzkumného šetření

Za výzkumné metody byly zvoleny:

- analýza dokumentů DDM Radovánek, Kaznějov,
- dotazníkové šetření pro klienty a jejich rodiče,
- rozhovor s interními a externími pedagogy DDM.

Analýza dokumentů DDM Radovánek, Kaznějov se jeví dle autorky jako nutná a zajímavá. Autorka práce zde pracuje jako pedagog volného času od 1. září 2009 a od 4. listopadu 2010 současně i jako zástupce ředitelky pro pedagogickou činnost. Autorka práce má přístup ke všem hodnotícím zprávách, na kterých se i podílí. Podílí se mimo jiné na sestavování nabídky zájmové činnosti na nové školní roky a na výběru interních a externích pracovníků.

Další metodou v této práci je dotazník. Metoda dotazníku je nejfrekventovanější pro zjišťování údajů. Dotazník je určen k získání velkého počtu odpovídajících respondentů v hromadném získávání potřebných údajů. Autorka si je vědoma určité omezenosti metody dotazníku, přesto tuto metodu vnímá jako nejvhodnější pro potřeby a cíle této práce. Dotazníkové šetření je určeno dětem a rodičům.

Nabízí se i jiné metody výzkumu, ale dotazník je vybrán z několika důvodů. Jeví se jako vhodný pro zjištění cíle bakalářské práce hlavně z důvodu nejsnazšího získání potřebných informací o volnočasových aktivitách dané organizace v relativně krátkém čase a dále pak z důvodu snadného oslovení dotazovaných – klienti DDM.

Nevýhodou této metody je, že vždy nemusí docházet k přímému kontaktu s respondenty a nemohou být položeny případně doplňující otázky, které by mohly více konkretizovat danou problematiku. Otázky byly položeny tak, aby byly potřebné informace z dotazníků získané.

Dotazník obsahuje jak otevřené otázky, na které děti a rodiče odpovídají vlastními slovy, tak i uzavřené otázky, které nabízí výběr z několika možností. Dotazníkové šetření je zaměřeno na zjištění informací o činnostech dětí, jaké služby DDM využívají nejvíce, které aktivity postrádají a na základě čeho se dozvídají

o nabídce aktivit. Závěr dotazníku je věnován doporučení rodičů ke zlepšení nabídky a propagace poskytovaných služeb.

Dotazníkové šetření bylo prováděno od ledna do února roku 2014 tištěnou formou v DDM Radovánek, Kaznějov. Písemné dotazníky byly autorkou distribuovány osobně. Celkem bylo rozdáno 140 dotazníků a následně vyplněno a vráceno 62 dotazníků. Získané informace byly převedeny do elektronické podoby a dále zpracovány do grafů a tabulek. Následně došlo k jejich vyhodnocení. Dotazník se nachází jako příloha č. 2.

Za poslední metodu byl zvolen rozhovor, protože autorka práce je v přímém kontaktu jak s interními, tak i s externími pedagogy DDM Radovánek, Kaznějov.

V technice rozhovoru se prostřednictvím předem zvolených otázek dají zjistit informace o jednotlivých dílčích jevech na základě odpovědí respondenta jakožto zkoumané osoby. Sleduje se i jeho verbální chování, které bylo vyvoláno položením konkrétní otázky, což má svoje výhody, ale na druhé straně je nutné zvážit možné komplikace, které s sebou přinášejí možné zkreslení. Takové chyby velmi výrazně ovlivňuje i typ rozhovoru (Pelikán, 2004).

V tomto případě byl zvolen standardizovaný rozhovor, protože autorka práce považuje za nutné získat informace o konkrétní problematice.

Standardizovaný rozhovor je takový typ rozhovoru, ve kterém jsou předem dány neměnné otázky a jejich jasná formulace, přičemž musí být zachováno i přesné řazení otázek při rozhovoru, neboť i jiným pořadím kladení otázek lze ovlivnit (a případně i zkreslit) verbální chování respondentů. Výsledky z takového šetření jsou poměrně dobře srovnatelné. Existuje zde však i nebezpečí, že je příliš zaměřeno na jednotlivé izolované jevy, čímž mohou uniknout některé širší souvislosti (Pelikán, 2004).

Přesto se jeví standardizovaný rozhovor jako vhodnější pro cíl této bakalářské práce.

4.4 Analýza dokumentů DDM Radovánek, Kaznějov

Identifikace zařízení

Obrázek č. 1 Logo DDM Radovánek, Kaznějov

Zdroj: ŠVP DDM Radovánek, Kaznějov

Název zařízení dle zařazení v rejstříku škol a školských zařízení:

Dům dětí a mládeže Radovánek, Kaznějov

Adresa: Pod Továrnou 333, 331 51 Kaznějov

Telefon: 373 332 229

E-mail: kaznejov@radovaneek.cz

Webové stránky: www.radovaneek.cz

IZO: 102528446

IČO: 69977836

Ředitelka: Bc. Eva Tischlerová

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Krajský úřad Plzeňského kraje, Škroupova 18, 306 13 Plzeň

Zřizovací listina: Dodatek ke zřizovací listině s účinností od 1. 10. 2009 s č. j. 505/01

DDM Radovánek, Kaznějov byl založen 1. 11. 1980 pod názvem Místní dům pionýrů a mládeže. V roce 1992 došlo ke změně názvu na současný název.

Dům dětí a mládeže Radovánek, Kaznějov organizuje činnost již třicátým čtvrtým rokem. Je školským zařízením pro zájmové vzdělávání. Nabízí výchovnou a vzdělávací oblast pro širokou veřejnost. Zřizovatelem této příspěvkové organizace s právní subjektivitou je Krajský úřad Plzeňského kraje.

Svojí činností naplňuje DDM Radovánek, Kaznějov zájmy žáků, mládeže i dospělých. Je zaměřen na aktuální potřeby a trendy měst a obcí, kde má svá místa poskytovaného vzdělávání. V oblasti práce s dětmi se speciálními vzdělávacími

potřebami a dětmi ze znevýhodněného sociokulturního prostředí má zkušenosti a pro tyto skupiny nabízí mnoho aktivit. Zabývá se inkluzivním vzděláváním, výchovou a vzděláváním v oblasti multikultury, zdravého klima a participace. Své úspěchy zaznamenává v oblasti technických činností, zejména plastického modelářství s účastí v národní i mezinárodní reprezentaci.

Zájmové vzdělávání a jiné aktivity zajišťuje odborný a pedagogicky připravený tým. Nabídka DDM Radovánek, Kaznějov je určena pro mateřské, základní i střední školy. Náplň konkrétní činnosti je vždy přizpůsobena věku, možnostem a schopnostem konkrétní skupiny dětí a jednotlivců. Při sestavování programů je přihlíženo ke školní výuce se snahou doplnit ji popř. i rozšířit, s přihlédnutím ke klíčovým kompetencím zapracovaných ve školních vzdělávacích programech. Cílem je vytváření a zkvalitňování podmínek pro poskytování nabídky zájmového vzdělávání dětí, žáků a studentů na základě rovných příležitostí.

DDM Radovánek, Kaznějov je z pověření Krajského úřadu Plzeňského kraje garantem a organizátorem okresních kol předmětových, uměleckých a sportovních soutěží vyhlášených MŠMT.

DDM Radovánek, Kaznějov spolupracuje se školami, státní správou, médií, neziskovými organizacemi a dalšími organizacemi jako např. Dětský diagnostický ústav v Plzni či Dětský domov Domino v Plzni.

DDM Radovánek, Kaznějov se zapojuje i do grantové politiky Plzeňského kraje a získává prostředky z ESF formou partnerství v projektech.

Do roku 2012 sdružoval DDM Radovánek, Kaznějov 11 pracovišť. Poté došlo k odpojení míst poskytovaného vzdělávání Kralovice, Plasy a Kozlany. Místa poskytovaného vzdělávání v Oboře a v Nových Hamrech byla vypsána z rejstříku škol a školských zařízení.

V současné době se činnost DDM Radovánek, Kaznějov realizuje v šesti objektech a v dalších prostorách jiných zařízení. Otevřeno je téměř denně. Nabídka je zaměřena především na pravidelnou činnost v zájmových útvarech, příležitostnou, prázdninovou, spontánní a klubovou činnost.

Místa poskytovaného vzdělávání:

DDM Radovánek, Kaznějov – místo poskytovaného vzdělávání Kaznějov

Pod Továrnou 333, 331 51 Kaznějov

(samostatná budova v pronájmu Městského úřadu Kaznějov)

DDM Radovánek, Kaznějov – místo poskytovaného vzdělávání Žihle

Žihle 65, 331 65 Žihle

(samostatná budova v pronájmu Obecního úřadu Žihle)

DDM Radovánek, Kaznějov – místo poskytovaného vzdělávání Manětín

Manětín 12, 331 62 Manětín

(pronájem tělocvičny a prostor ve třídách ZŠ Manětín)

DDM Radovánek, Kaznějov – místo poskytovaného vzdělávání Nečtiny

Nečtiny 39, 331 61 Nečtiny

(pronájem tělocvičny a prostor ve třídách ZŠ Nečtiny)

DDM Radovánek, Kaznějov – místo poskytovaného vzdělávání Mladotice

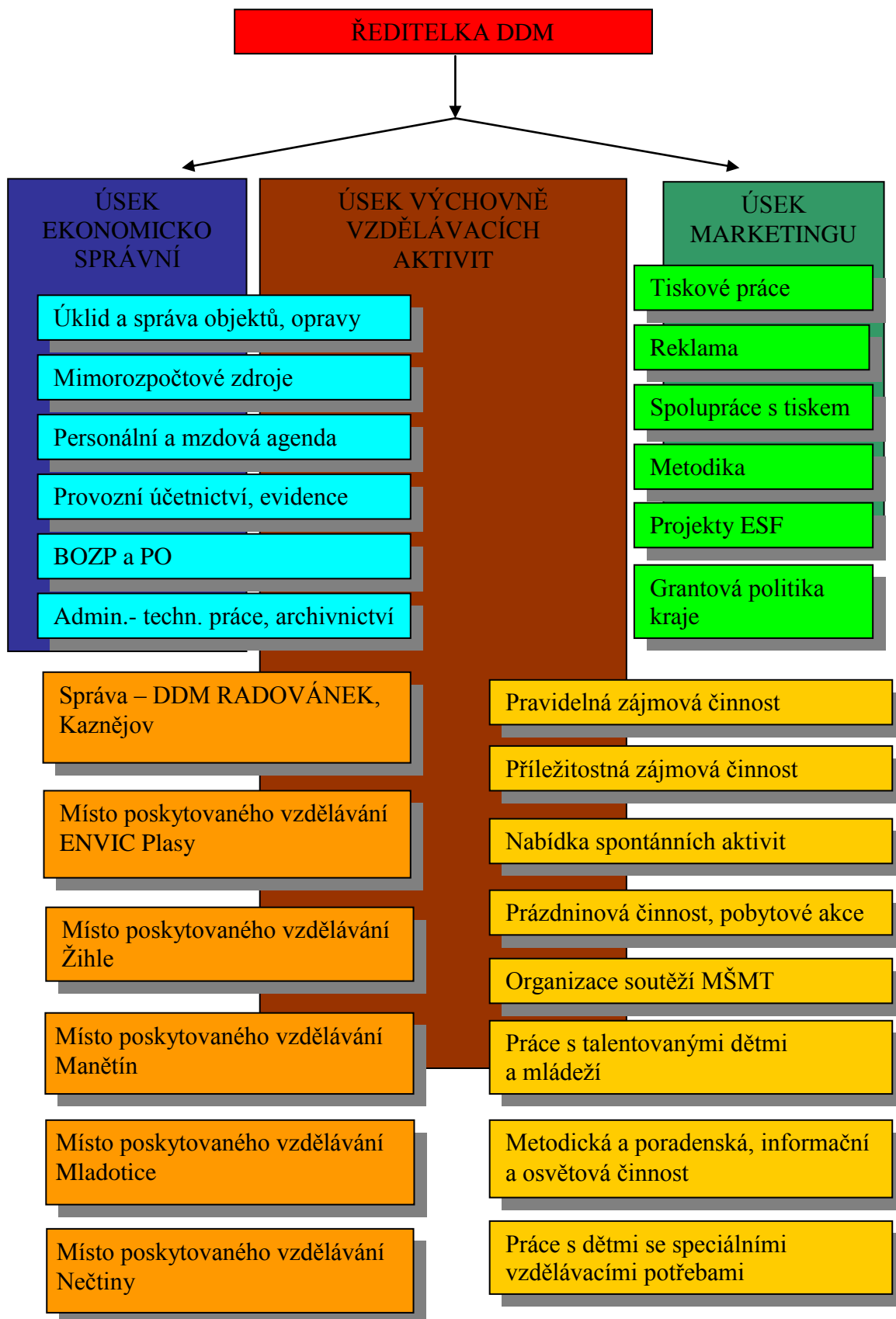
Mladotice 34, 331 41 Kralovice

(pronájem tělocvičny a prostor ve třídách ZŠ Mladotice)

**DDM Radovánek, Kaznějov – místo poskytovaného vzdělávání Environmentální
informační centrum Plasy – ENVIC**

Klášter Plasy, Plzeňská 2, 331 01 Plasy

Obrázek č. 2 Organizace DDM Radovánek, Kaznějov

Zdroj: ŠVP DDM Radovánek, Kaznějov

4.4.1 Nabídka činnosti DDM

Pravidelná zájmová činnost

Pravidelná zájmová činnost patří v DDM Radovánek, Kaznějov k hlavní činnosti. Pravidelná zájmová činnost ve formě kroužků je zde prioritou. Každý rok mají klienti možnost vybírat ze zajímavé a trendové nabídky.

Kroužky jsou v DDM Radovánek, Kaznějov rozděleny do jednotlivých oddělení:

Oddělení tělovýchovy, sportu a zdravého životního stylu:

- Stolní tenis
- Florbal
- Střelecký kroužek
- Aerobik
- Body tone
- Power jóga
- Cvičení na bosu
- Cvičení na trampolínách
- Indoor cycling
- Sportovní hry
- Taneční kroužek
- Taekwon-do
- Horolezecký kroužek
- Fitness – posilovna
- Hasičský kroužek

Oddělení estetiky:

- Malířský kroužek
- Keramický kroužek
- Výtvarný kroužek
- Glazování

Oddělení společenských věd

- Xbox a kroužek deskových her
- Organizační klub

- Angličtina

Oddělení techniky:

- Plastikový modelář

Převážná většina kroužků je určena pro děti a mládež. Některé kroužky jsou i pro dospělé. Do všech kroužků musí mít klienti řádnou přihlášku a zaplacený poplatek za činnost. Poplatky za kroužky se za rok pohybují od 200,- do 2 400,- Kč. Kroužky se konají většinou 1x týdně, některé 2x týdně. Většinu kroužků vedou interní pedagogové DDM, některé kroužky vedou externí pracovníci (př. horolezecký kroužek, plastikový modelář či taekwon-do). Nejvíce navštěvované jsou sportovní kroužky, především taneční kroužky, kroužek taekwon-da či horolezecký kroužek.

Statistika kroužků ve školních letech 2008 – 2013 (vychází z hodnotících zpráv DDM)

Tabulka č. 1 Statistika kroužků

Školní rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Počet kroužků	170	188	186	198	82
Počet klientů	2182	2527	2557	2472	1088

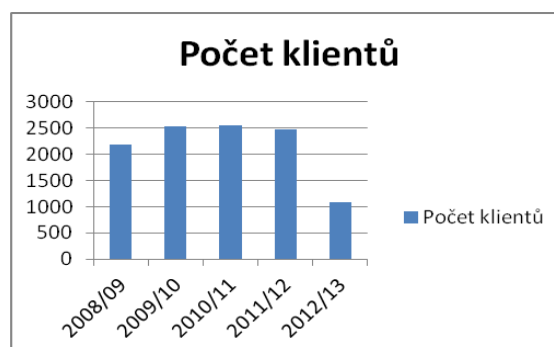
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 1 Statistika počtu kroužků

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 2 Statistika počtu klientů na kroužcích

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce a grafech je vidět zlom v činnosti DDM ve školním roce 2012/13, kdy došlo k odpojení tří odloučených pracovišť. To samé se promítne i v následujících tabulkách a grafech příležitostné činnosti, výukových programů a táborů.

Příležitostná zájmová činnost

Příležitostná zájmová činnost se uskutečňuje formou akcí většinou o sobotách a nedělích. Akce jsou určeny převážně pro děti a mládež, popř. pro děti a rodiče. DDM Radovánek, Kaznějov pořádá tradiční a oblíbené akce:

- Den otevřených dveří
- Den bez aut
- Turnaje v deskových hrách a ve stolním tenisu
- Halloweenská a Mikulášská diskotéka
- Lampiónový průvod
- Vánoční a Velikonoční dílny
- Dětský karneval
- Masopust
- Čarodějnický rej
- Rodinné sportovní hry
- Den dětí

Statistika příležitostných akcí ve školních letech 2008 – 2013 (vychází z hodnotících zpráv DDM)

Tabulka č. 2 **Statistika příležitostných akcí**

Školní rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Příležitostní akce	234	279	251	941	44
Počet účastníků	70572	47273	43461	20872	2404

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 3 **Statistika počtu příležitostných akcí**

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 4 **Statistika počtu účastníků př. akcí**

Zdroj: Vlastní zpracování

Do příležitostné činnosti patří i výukové programy určené pro mateřské, základní a střední školy.

Výukové programy jsou rozděleny do oblastí:

1. **Práce v keramické dílně** - technika modelování z volné ruky – různé formy práce např. plátování, šňůrování, vtačování či odlévání výrobků do sádrových forem.
2. **Sportovní aktivity** – venkovní a vnitřní horolezecká stěna, tanec, cvičení na bosu, trampolínách a bodyballech, fitness posilovna, indoor cycling.
3. **Ekologické programy** – 12 témat zaměřených na ekologii hravou formou pro MŠ a 1. stupeň ZŠ.
4. **Deskové hry a Xbox**

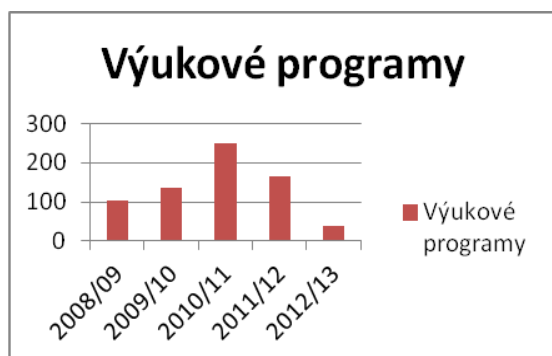
Statistika výukových programů ve školních letech 2008 – 2013 (vychází z hodnotících zpráv DDM)

Tabulka č. 3 **Statistika výukových programů**

Školní rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Výukové programy	102	136	249	164	38
Počet účastníků	1748	2924	4624	3560	935

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 5 **Statistika počtu výukových programů**

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 6 **Statistika počtu účastníků výukových programů**

Zdroj: Vlastní zpracování

Pobytová činnost

DDM Radovánek, Kaznějov nabízí každoročně velké množství pobytové a táborové činnosti.

Pobytová činnost probíhá během roku, většinou o víkendech a prázdninách.

Pobytové akce:

- Podzimní, pololetní a jarní prázdniny s Radovánkem
- Vánoce naruby
- Silvestr naruby
- Čarodějnice a 1. Máj v Radovánku
- Soustředění plastických modelářů

Statistika pobytových akcí ve školních letech 2008 – 2013 (vychází z hodnotících zpráv DDM)

Tabulka č. 4 **Statistika počtu pobytových akcí**

Školní rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Počet pobytových akcí	9	7	12	6	18
Počet účastníků	102	89	110	114	346

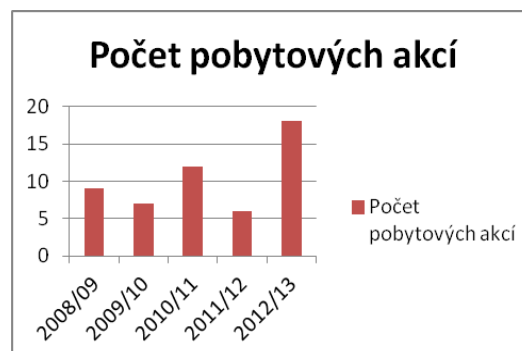
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 7 **Statistika počtu pobytových akcí**

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 8 **Statistika počtu účastníků na pobytových akcích**

Zdroj: Vlastní zpracování

Počet pobytových akcí naopak vzrostl i přes odloučení některých pracovníků. Od školního roku 2012/13 je na tyto akce větší přepočtový koeficient na limity pracovníků přidělovaných od zřizovatele DDM.

Táborová činnost

Táborová činnost se koná v době letních prázdnin. DDM Radovánek, Kaznějov pořádá jak příměstské, tak i pobytové tábory. Příměstské tábory se konají v budovách míst poskytovaného vzdělávání a pro pobytové tábory si pronajímá DDM táborové základny v přírodě.

Příměstské tábory:

- Tábor deskových her
- Taneční párty tábor
- Sportovní tábor
- Keramický tábor
- Tábor kreativních dovedností
- Tábor Harry Potter

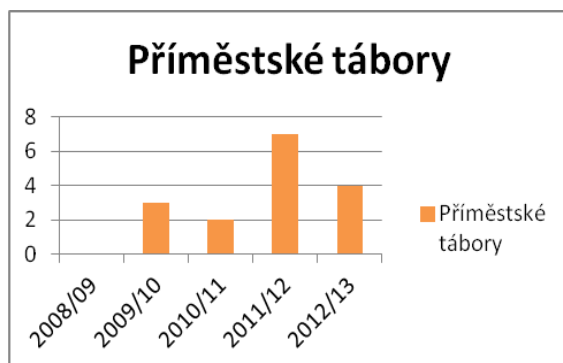
Statistika příměstských táborů ve školních letech 2008 – 2013 (vychází z hodnotících zpráv DDM)

Tabulka č. 5 Statistika příměstských táborů

Školní rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Příměstské tábory	0	3	2	7	4
Počet účastníků	0	43	41	144	79

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 9 Statistika počtu příměstských táborů

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 10 Statistika počtu účastníků příměstských táborů

Zdroj: Vlastní zpracování

Letní pobytové tábory:

- Z pohádky do pohádky – táborová základna v Lhenicích
- Taneční soustředění - táborová základna v Lhenicích
- Jahodový les – táborová základna v Jesenici

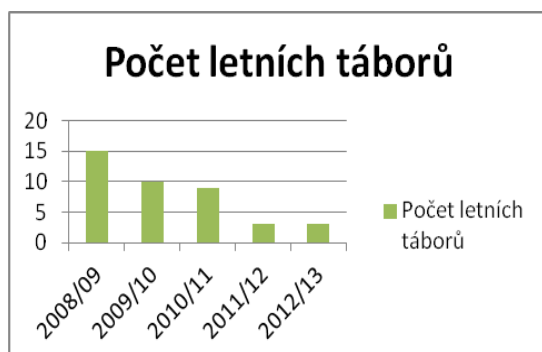
Statistika letních táborů ve školních letech 2008 – 2013 (vychází z hodnotících zpráv DDM)

Tabulka č. 6 Statistika počtu letních táborů

Školní rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Počet letních táborů	15	10	9	3	3
Počet účastníků	516	405	306	156	139

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 11 Statistika letních táborů

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 12 Statistika počtu účastníků na letních táborech

Zdroj: Vlastní zpracování

Soutěže vyhlášené MŠMT

DDM Radovánek, Kaznějov je z pověření Krajského úřadu Plzeňského kraje garantem a organizátorem okresních kol předmětových, uměleckých a sportovních soutěží. Okresních kol soutěží se zúčastňují základní a střední školy z okresu Plzeň - sever.

Olympiády:

- matematická
- fyzikální
- chemická

- zeměpisná
- dějepisná
- v českém jazyce
- biologická
- pythagoriáda
- soutěž v anglickém jazyce
- soutěž v německém jazyce
- sportovní hry žáků základních škol praktických

Umělecké soutěže:

- hra na akordeon, hra na klavír, hra na dechové a smyčcové nástroje – sólová a komorní hra

Přehlídky:

- recitační soutěž

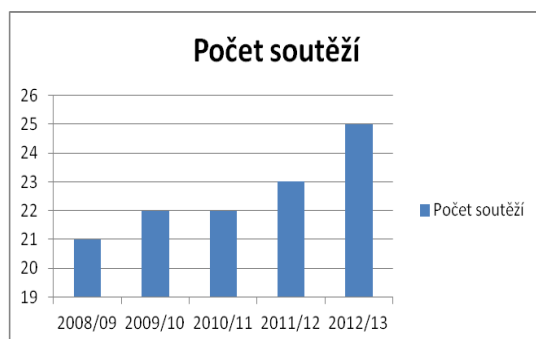
Statistika předmětových, uměleckých soutěží a přehlídek ve školních letech 2008 – 2013 (vychází z hodnotících zpráv DDM)

Tabulka č. 7 Statistika soutěží

Školní rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Počet soutěží	21	22	22	23	25
Počet účastníků	324	309	473	475	483

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 13 Počet soutěží

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 14 Počet účastníků soutěží

Zdroj: Vlastní zpracování

Sportovní soutěže:

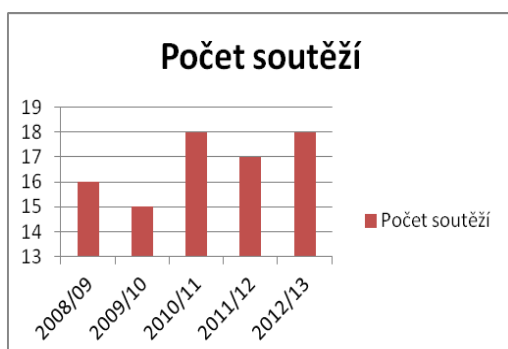
- přespolní běh
- florbal
- basketbal
- vybíjená
- pohár rozhlasu
- atletický čtyřboj

Tabulka č. 8 Statistika sportovních soutěží

Školní rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Počet soutěží	16	15	18	17	18
Počet účastníků	823	839	852	846	979

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 15 Počet sportovních soutěží

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 16 Počet účastníků sportovních soutěží

Zdroj: Vlastní zpracování

Kluby otevřených dveří

Kluby otevřených dveří jsou určeny dětem, žákům, mladým lidem, dětem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem ze znevýhodněného sociokulturního prostředí. Nabízí jim výchovu, která vychází z pozitivních hodnot společnosti a kultury, ve které mladí lidé žijí a pomáhá jim osvojit si tyto hodnoty v rámci zájmového vzdělávání a volnočasových aktivit.

DDM Radovánek, Kaznějov uskutečňuje Kluby otevřených dveří formou neformální výchovy a vzdělávání, spontánními bezprahovými přístupy se širokou

škálou dovedností a činností. Kluby otevřených dveří jsou vhodné zejména pro skupiny dětí a žáků, kteří nechtějí být příliš organizovaní.

Ročně projde kluby otevřených dveří tisíce účastníků.

4.4.2 Hodnocení činnosti DDM (vychází z hodnotící zprávy za školní rok 2012/13)

Prioritou DDM je pravidelná zájmová činnost. Na všech pracovištích se DDM snaží o trendovou a zajímavou nabídku veřejnosti. V posledním školním roce nepoklesl zájem ze strany dětí, žáků ani jejich rodičů o nabízenou činnost. Je zachována průměrná návštěvnost. V některých oblastech se naopak zájem zvýšil, např. v taneční a sportovní oblasti, úbytek je naopak v oblasti společenskovední – dramatická výchova, výuka cizích jazyků, malba, kresba či keramika. V posledních letech má DDM ztížené podmínky, protože na školách v Plzni - severu nabízejí kroužky, které jsou buď zcela bez poplatku, nebo za minimální poplatek.

V příležitostných akcích nabízí DDM programy a akce pro všechny věkové kategorie tak, že může vystupovat jako ucelené, kulturní a společenské zařízení. Prezentuje se na akcích spojených s partnery jako je Globus Chotíkov, Porsche Plzeň, VZP ČR, Techmania Plzeň a další. Tyto akce jsou přínosem, protože pomůžou DDM publicitě a propagaci. DDM příležitostné akce pořádá i přesto, že ztrácí prioritní význam v činnosti DDM vzhledem k nízkému přepočtovému koeficientu na limity pracovníků.

Za problém považuje DDM zapojení skupiny žáků a mládeže ve věku 15 až 18 let. Nechodí na kroužky, na akce, ani se nechtějí zúčastňovat pobytové a táborové činnosti.

DDM se snaží každý rok zajistit rovnoměrný a vyrovnaný tok finančních prostředků jak ze státního rozpočtu, tak z ostatních mimorozpočtových zdrojů. V rámci grantové politiky kraje získal DDM v loňském roce méně prostředků než v roce předešlém. Ale i tak prostředky z kraje pomohly k získání pomůcek na činnost, které by si jinak DDM nemohl koupit.

Rozpočet je rozdělen a čerpán s ohledem na rozdělení prostředků pro jednotlivá pracoviště. Na jednotlivá pracoviště jsou rozdělováni pedagogové a ostatní pracovníci dle limitu pracovníků (dle výkonů).

4.4.3 Granty DDM (vychází z hodnotící zprávy za školní rok 2012/13)

Zpracované projekty do grantů Plzeňského kraje ve školním roce 2012/13:

Projekt na podporu deskových her – z fondu hejtmána PK	30 000,- Kč
Kluby otevřených dveří 2013	50 000,- Kč
V přírodě s přírodou – letní tábor Stroj času	nepodpořen
S Radovánkem po Evropě – preventivní aktivity a výchova k toleranci	nepodpořen
Sportáček – sportovní aktivity v oblasti vzdělávání a sportu	nepodpořen

Mini granty Veolia:

Ekologický projekt na podporu rekreačních činností	nepodpořen
--	------------

Nadace VIA:

Mluvme spolu	nepodpořen
--------------	------------

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost MŠMT:

ENVÝK - Environmentální výukové programy pro ZŠ v Plzeňském kraji
DDM Radovánek, Kaznějov je partnerem s finanční spoluúčastí ve výši 936 526,- Kč

4.4.4 Vize DDM (vychází z hodnotící zprávy za školní rok 2012/13)

- Vytvářet stabilizovaný pedagogický tým interních a externích pracovníků.
- Vytvářet vysoce profesní zařízení s pestrou a atraktivní nabídkou využití volného času.
- Prohlubovat preventivní působení na děti a mládež z rizikových skupin ze sociokulturního prostředí, prevence proti patologickým jevům.
- Efektivněji spolupracovat s participujícími subjekty – školy, školní družiny, podnikatelská sféra, neziskové organizace.
- Být veřejně přístupným zařízením města, kulturním a společenským centrem a zároveň respektovat individuální potřeby klientů.

- Při stávající kvantitě činnosti a klientů usilovat o trvale vysokou kvalitu a profesionalitu všech nabízených činností.
- Zapojovat se do získávání finančních prostředků z projektů Nadačních fondů a grantové politiky kraje a ministerstev.

4.5 Analýza dotazníkového šetření

Z celkového počtu 140 rozdaných dotazníků se autorce práce vrátilo 62 dotazníků. Převážná většina dotazovaných bylo osloveno autorkou osobně, zbytek prostřednictvím vedoucích jednotlivých kroužků.

Otázky určené pro děti:

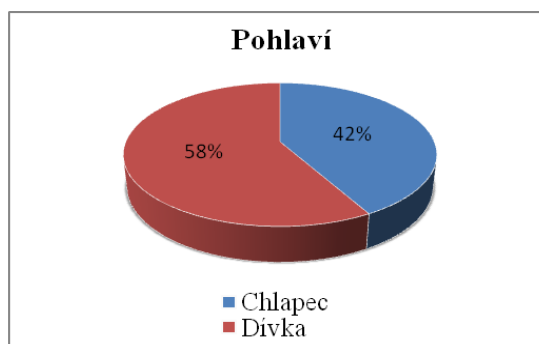
Otázka č. 1 **Pohlaví**

Tabulka č. 9 **Pohlaví**

<i>Pohlaví</i>	<i>Počet dětí</i>
Chlapec	26
Dívka	36

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 17 **Pohlaví**

Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového počtu vyplněných dotazníků 62 bylo 36 dívek a 26 chlapců, dívky zabírají 58 % dotazovaných, chlapci zbylých 42 %.

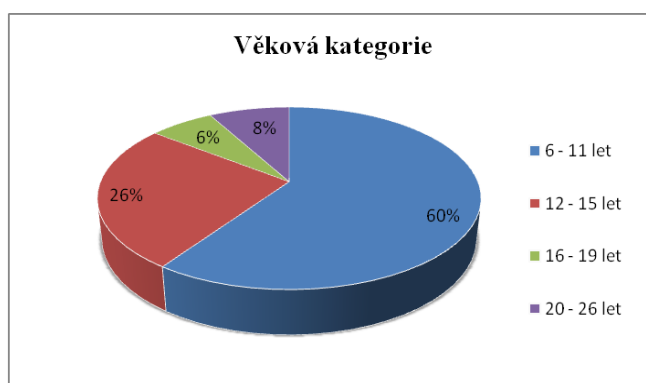
Otázka č. 2 Věková kategorie

Tabulka č. 10 Věková kategorie

<i>Věková kategorie</i>	<i>Počet dětí</i>
6 - 11 let	37
12 - 15 let	16
16 - 19 let	4
20 - 26 let	5

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 18 Věková kategorie

Zdroj: Vlastní zpracování

Odpořev' poskytl 37 klientů ve věku 6 – 11 let, 16 klientů ve věku 12 -15 let, 4 klienti ve věku 16 – 19 let a ve věku 20 – 26 let odpořev' poskytl 5 klientů. Z grafu vyplývá, že převážná většina klientů DDM Radovánek, Kaznějov jsou děti ve věku 6 – 11 let. Kroužky pro věkovou kategorii 16 a více let se nedaří obsadit.

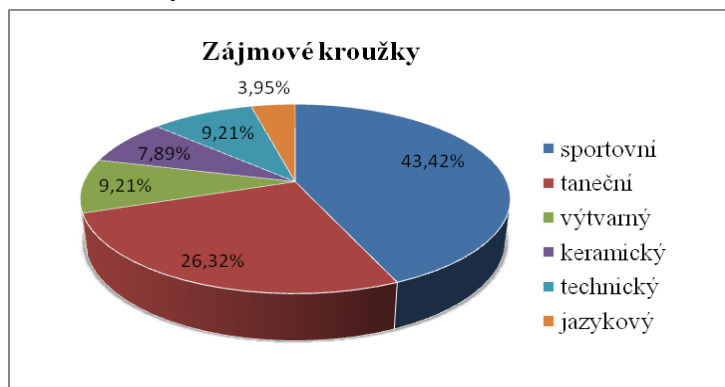
Otázka č. 3 Jaký typ zaměření zájmového kroužku v DDM Radovánek navštěvuješ:

Tabulka č. 11 Zájmové kroužky

<i>Zájmové kroužky</i>	<i>Počet dětí</i>
sportovní	33
taneční	20
výtvarný	7
keramický	6
technický	7
jazykový	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 19 **Zájmové kroužky**

Zdroj: Vlastní zpracování

Dotazovaní klienti navštěvují v DDM i více zájmových kroužků najednou. Z grafu je vidět, že nejvíce obsazené kroužky jsou sportovní kroužky 43,42 % a pak hned taneční kroužky, nejmenší zájem je o kroužky jazykové a keramické.

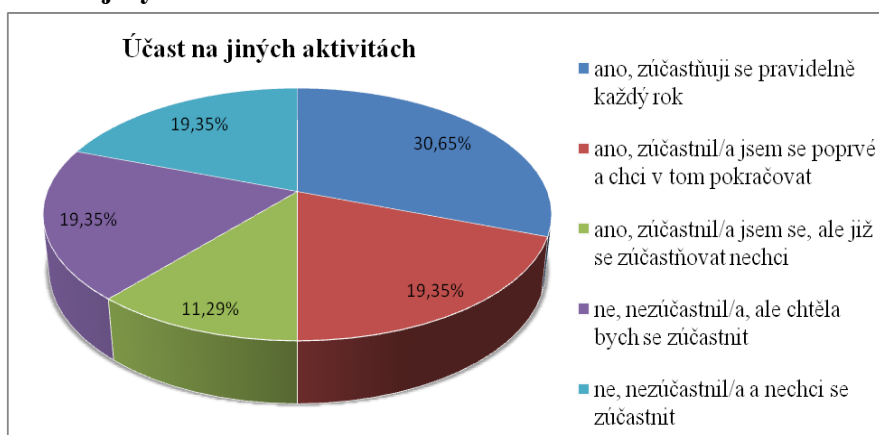
Otázka č. 4 **Zúčastnil/a ses také jiných aktivit (př. příležitostné a pobytové akce, tábory) pořádaných DDM Radovánek?**

Tabulka č. 12 **Účast jiných aktivit**

<i>Účast na jiných aktivitách</i>	<i>Počet dětí</i>
ano, zúčastňuji se pravidelně každý rok	19
ano, zúčastnil/a jsem se poprvé a chci v tom pokračovat	12
ano, zúčastnil/a jsem se, ale již se zúčastňovat nechci	7
ne, nezúčastnil/a, ale chtěla bych se zúčastnit	12
ne, nezúčastnil/a a nechci se zúčastnit	12

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 20 **Účast jiných aktivit**

Zdroj: Vlastní zpracování

Z dotazovaných klientů 30,65 % navštěvuje akce a tábory DDM Radovánek, Kaznějov. Za povšimnutí stojí fakt, že 11,29 % se zúčastnilo akcí, ale již se dále zúčastnit nechce. 19,35 % se nezúčastnilo, ale chtělo by se zúčastnit.

Pokud děti odpověděly na otázku č. 4 ANO, pokračují s otázkou č. 5. Pokud odpověděly NE, pokračují v otázce č. 6.

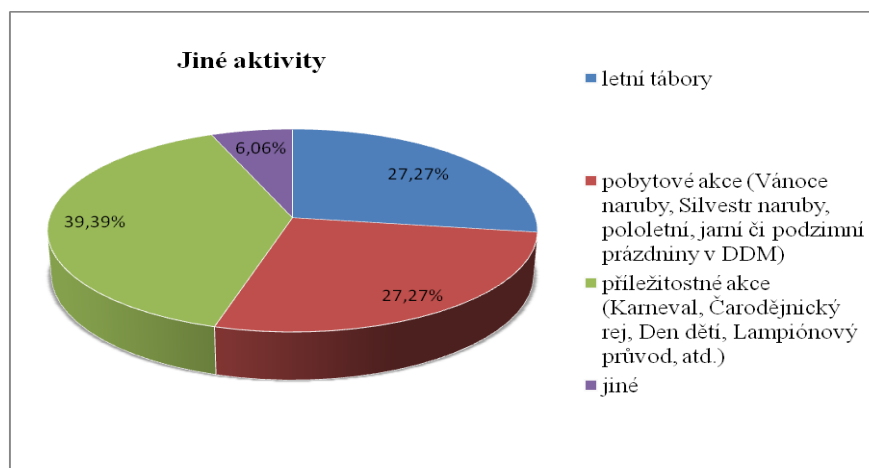
Otázka č. 5 Které z aktivit pořádaných DDM Radovánek navštěvuješ nebo si navštívil/a:

Tabulka č. 13 **Jiné aktivity**

<i>Jiné aktivity</i>	<i>Počet dětí</i>
letní tábory	18
pobytové akce (Vánoce naruby, Silvestr naruby, pololetní, jarní či podzimní prázdniny v DDM)	18
příležitostné akce (Karneval, Čarodějnický rej, Den dětí, Lampiónový průvod, atd.)	26
jiné	4

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 21 **Jiné aktivity**

Zdroj: Vlastní zpracování

Klienti, jak je vidět na grafu, nejvíce z aktivit navštěvují příležitostné akce 39,39 %, ale zájem je i o pobytové akce a tábory 27,27 %. Z jiných akcí klienti uvedli: modelářské soustředění, různé dílny a také 2 klienti uvedli, že byli v DDM na návštěvě se základní školou.

Otázka č. 6 Jaké zájmové kroužky či akce v DDM Radovánek nejvíce postrádáš?

51 klientů DDM nepostrádá žádnou aktivitu. 12 klientů postrádá:

- 1x tanec pro dospělé
- 3x paitball
- 1x freestyle
- 1x yoyování
- 1x boxovací pytel ve fitness
- 1x zumba
- 1x atletika
- 2x gymnastika pro dívky
- 1x skoky do dálky

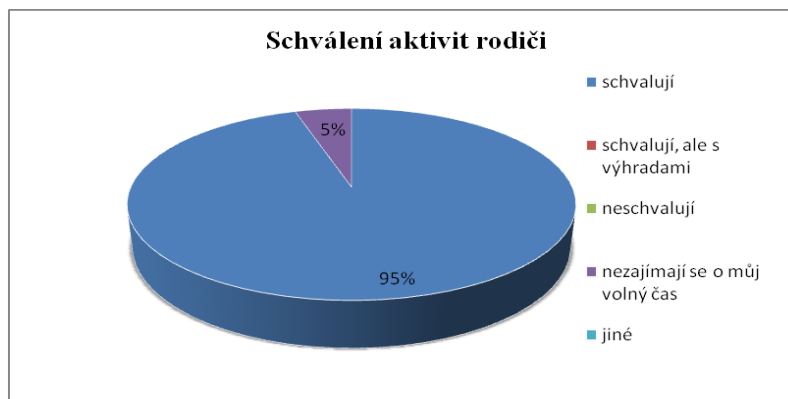
Otázka č. 7 Rodiče moje aktivity v DDM Radovánek:

Tabulka č. 14 **Schválení aktivit rodiči**

<i>Schválení aktivit rodiči</i>	<i>Počet dětí</i>
schvalují	59
schvalují, ale s výhradami	0
neschvalují	0
nezajímají se o můj volný čas	3
jiné	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 22 **Schválení aktivit rodiči**

Zdroj: Vlastní zpracování

95 % rodičů schvaluje svým dětem aktivitu v DDM Radovánek, Kaznějov. 5 % rodičů se nezajímá o volný čas svých dětí.

Další otázky jsou určeny pro rodiče dětí navštěvující DDM. Většina rodičů byla oslovena autorkou osobně při vyzvedávání dětí z kroužku, zbytek prostřednictvím dětí. Ze 140 oslovených rodičů odpovědělo na otázky určené pro rodiče 48 rodičů.

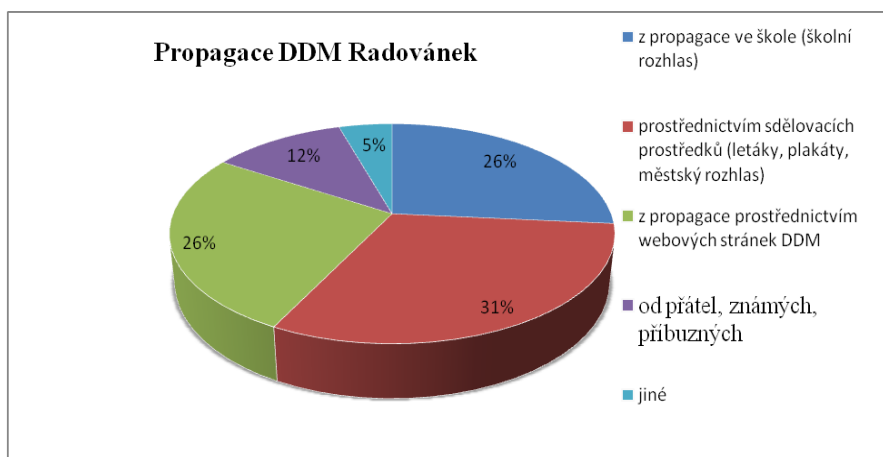
Otázky určené pro rodiče:

Otázka č. 8 **Jak se Vaše děti dozívají o nabídce aktivit v DDM Radovánek:**
 Tabulka č. 15 **Propagace DDM Radovánek**

<i>Propagace DDM Radovánek</i>	<i>Počet dětí</i>
z propagace ve škole (školní rozhlas)	23
prostřednictvím sdělovacích prostředků (letáky, plakáty, městský rozhlas)	27
z propagace prostřednictvím webových stránek DDM	23
od přátel, známých, příbuzných	10
jiné	4

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 23 Propagace DDM Radovánek

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce klientů 31 % se o nabídce dozví prostřednictvím sdělovacích prostředků. 26 % klientů preferuje propagaci prostřednictvím webových stránek, které jsou pravidelně aktualizovány. Dalších 26 % klientů (žáci) se o nabídce dozví ze školního rozhlasu. 5 % klientů uvedlo jiné prostředky: z MŠ, e-mailem, rodič je zaměstnanec DDM.

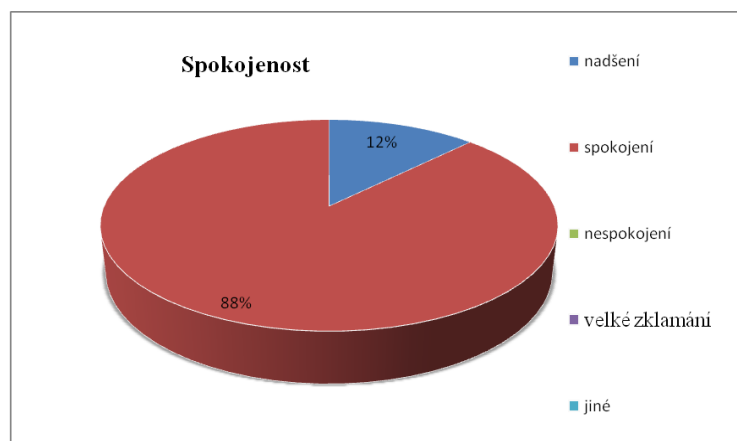
Otázka č. 9 **Jak jste celkově spokojeni s nabídkou DDM Radovánek:**

Tabulka č. 16 **Spokojenost**

<i>Spokojenost</i>	<i>Počet dětí</i>
nadšení	6
spokojení	42
nespokojení	0
velké zklamání	0
jiné	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 24 **Spokojenost**

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že celých 88 % rodičů je s nabídkou DDM spokojeno. A dokonce 12 % je nadšeno. To je dobré hodnocení pro DDM.

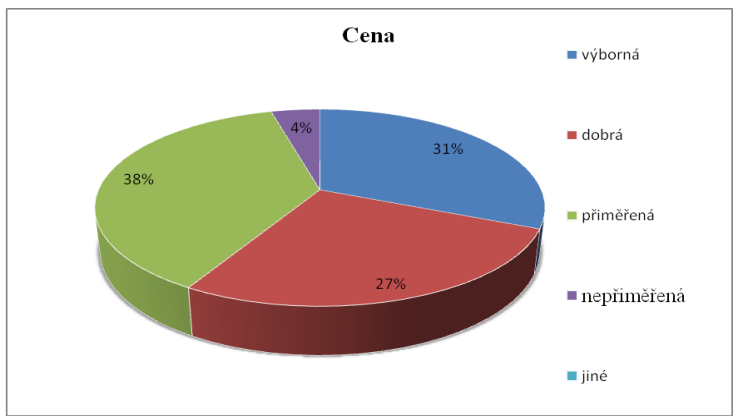
Otázka č. 10 **Cena poskytovaných zájmových kroužků či jiných aktivit je:**

Tabulka č. 17 **Cena služeb**

<i>Cena služeb</i>	<i>Počet dětí</i>
výborná	15
dobrá	13
přiměřená	18
nepřiměřená	2
jiné	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 25 Cena služeb

Zdroj: Vlastní zpracování

Co se týče ceny poskytovaných služeb, tak 38 % klientů uvedlo, že je cena služeb přiměřená, dokonce 31 % klientů si myslí, že je výborná. Pouze 4 % si myslí, že je nepřiměřená.

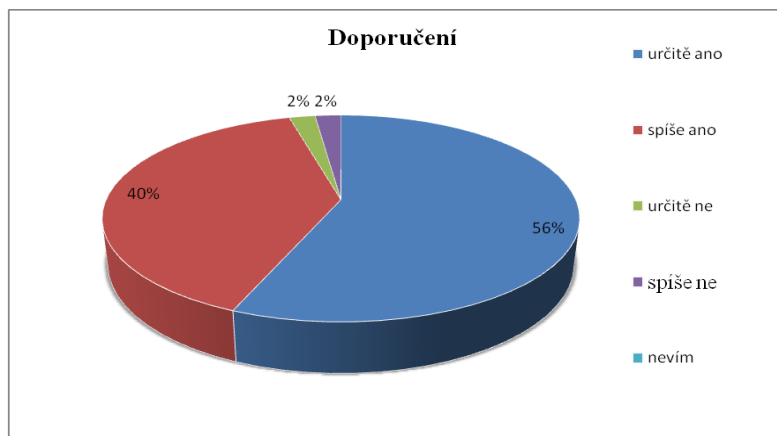
Otázka č. 11 **Doporučil/a byste návštěvu DDM Radovánek svým přátelům, příbuzným, známým?**

Tabulka č. 18 Doporučení návštěvy

<i>Doporučení návštěvy</i>	<i>Počet dětí</i>
určitě ano	27
spíše ano	19
určitě ne	1
spíše ne	1
nevím	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 26 Doporučení návštěvy

Zdroj: Vlastní zpracování

56 % klientů, kteří vyplnili dotazník, by určitě doporučilo návštěvu svým příbuzným, známým a 40 % také spíše ano než ne. Jen pouhé 2 % procenta by návštěvu DDM nedoporučilo.

Otázka č. 12 Jaké zájmové kroužky či akce v DDM Radovánek nejvíce postrádáte?

Z 50 odpovědí rodičů 40 z nich žádné kroužky ani akce nepostrádají. 10 rodičům chybí:

- 1x dětské diskotéky
- 1x atletika
- 1x gymnastika
- 1x akce i pro „jiné děti“, je jich v Kaznějově hodně a rodiče je nikam nevezmou
- 1x deskové hry
- 1x filatelie
- 1x počítače
- 1x prázdninové a víkendové akce od 7,00 hod.
- 1x přírodovědný kroužek – zálesácký/ myslivecký
- 1x dílny jako na základních školách

Otázka č. 13 Co byste doporučil/a DDM Radovánek ke zlepšení jejich nabídky a propagace poskytovaných služeb?

Z 50 odpovědí rodičů 43 z nich nevedlo žádné doporučení k případnému zlepšení či propagaci DDM Radovánek, Kaznějov. 7 rodičů doporučuje:

- 2x zlevnit kroužky
- 1x aktualizace webových stránek
- 1x posílání informací o akcích e-mailem
- 1x více informovat okolí
- 1x propagace v tisku
- 1x čistou podlahu v tělocvičně DDM

4.6 Rozhovor

Autorka práce pracuje v hodnoceném zařízení, proto se nabízí také rozhovor s interními a externími pracovníky DDM Radovánek, Kaznějov.

Pro rozhovor byly vybrány dvě interní pedagogické pracovnice s dlouholetou zkušeností. Z řad externích pracovníků se jevila jako vhodná jedna studentka, navštěvující DDM od dětství a jedna matka dětí – klientů, která je zároveň pedagogickou pracovnící DDM. Všechny pedagogické pracovnice souhlasily s uveřejněním jmen.

Rozhovor č. 1

Osobní rozhovor s paní Lenkou Mazuchovou, Kaznějov, 31. 1. 2014.

Paní Mazuchová je interní pedagog DDM od r. 2005 a je vedoucí místa poskytovaného vzdělávání Manětín.

1. Jaké jsou Vaše zkušenosti s DDM Radovánek, Kaznějov?

„Práce v DDM Radovánek, Kaznějov je hezká, kreativní a není jednotvárná. Je ale stresující. Každá akce je jiná, máme různé podmínky, různé účastníky. Pro získání klientů nemůžeme vycházet z příprav z předešlých let, protože děti navštěvují daný kroužek několik let. Pedagogové musí stále vymýšlet nové věci. Není to jako ve škole, kde se učivo stále opakuje.“

2. Co považujete za nedostačující?

„Finance. Nutí nás, aby se rodiče podíleli na financování aktivit, když rodiče mají stále méně peněz. Volnočasové aktivity by měly být prioritou. Měly by být brány jako primární prevence sociálně - patologických jevů.“

3. Máte nějaký návrh na zlepšení tohoto nedostatku?

„Není to v našich silách, je to v rukách politiků. V daném období má každý politik jiné priority.“

4. A máte celkově nějaké návrhy zlepšujícího opatření pro DDM Radovánek, Kaznějov?

„Soustředit se na práci s konkrétním jedincem, ne na lidi na velkých akcích. Soustředit se na kroužky, řádně se připravovat. Na kroužcích více ovlivňovat klienty, popř. předávat i své životní postoje.“

5. Kam by měl DDM Radovánek, Kaznějov směřovat?

„V místě poskytovaného vzdělávání by měl dávat smysl. Měl by přinášet možnosti pro děti tak, aby dobře vyplnily svůj volný čas. Také by neměl být zástupnou věcí jiných subjektů.“

Rozhovor č. 2

Osobní rozhovor s paní Martou Vavříkovou, Kaznějov, 6. 2. 2014.

Paní Vavříková je interní pedagog DDM od r. 2000.

1. Jaké jsou Vaše zkušenosti s DDM Radovánek, Kaznějov?

„Kladné i záporné. Práce se mi líbí, asi nejvíce mám ráda příležitostnou činnost. Líbí se mi pracovní prostředí a v současné době i pracovní kolektiv. Práce je to ale časově náročná. Mám také špatné zkušenosti se zapojením rodičů do našich veřejných akcí v Kaznějově.“

2. Co považujete za nedostačující?

„Neustále se měnící podmínky práce – jednotlivé přepočty naší činnosti na mzdy. Jednou jsou zvýhodněné příležitostné akce, jindy zase ne.“

3. Máte nějaký návrh na zlepšení tohoto nedostatku?

„Tohle nemůžeme my ovlivnit“

4. A máte celkově nějaké návrhy zlepšujícího opatření pro DDM Radovánek, Kaznějov?

„Udělat všechno proto, aby s námi spolupracovali žáci, především žáci z 8. a 9. tříd ZŠ. Získat si je, aby nám mohli pomáhat na větších akcích a táborech.“

5. Kam by měl DDM Radovánek, Kaznějov směřovat?

„Měl by si získávat místní obyvatele, aby se k nám naučili chodit. Měl by být na prvním místě ve veřejném životě místních lidí.“

Rozhovor č. 3

Osobní rozhovor s paní Katarinou Nikolovou, Kaznějov 30. 1. 2014.

Paní Nikolová je externí pedagog DDM od r. 2010.

1. Jaké jsou Vaše zkušenosti s DDM Radovánek, Kaznějov?

„Dobré. Kolektiv i práce je dobrá. Nelíbí se mi ale, že některé děti na kroužku zlobí. Myslím si, že je to tím, že ví, že dům dětí není škola a že jim zde nehrozí žádný kázeňský přestupek. Nemají z vedoucího takový respekt, ruší ostatní děti a při nekázni to může vést i k nějakému úrazu.“

2. Co považujete za nedostačující?

„V jistém ohledu nabídku příležitostných akcí. A také mi zde chybí třeba kroužek vaření a více kroužků pro starší děti.“

3. Máte nějaký návrh na zlepšení tohoto nedostatku?

„Co se týče příležitostných akcí, tak bych neomezovala věk účastníků a využila bych každé vhodné příležitosti k uspořádání akce. Dělat akce, aby se staly tradičními.“

4. A máte celkově nějaké návrhy zlepšujícího opatření pro DDM Radovánek, Kaznějov?

„Dávala bych informace o Radovánku do Kaznějovského zpravodaje. A akce dávat vědět dřív.“

5. Kam by měl DDM Radovánek, Kaznějov směřovat?

„Měl by pokračovat v tom, co dělá. Na konci školního roku by možná bylo dobré podchytit děti z mateřských škol v Kaznějově, aby věděli, že mohou s nástupem do ZŠ pokračovat v kroužcích v Radovánku. Nabídku kroužků jim dát už v červnu.“

Rozhovor č. 4

Osobní rozhovor se slečnou Monikou Kučerovou, Kaznějov, 10. 2. 2014.

Slečna Kučerová je externí pedagog DDM od r. 2007.

1. Jaké jsou Vaše zkušenosti s DDM Radovánek, Kaznějov?

„Pokud jde o pocit, tak vesměs pozitivní. S DDM jsem v kontaktu od svého raného dětství, kdy jsem sama navštěvovala zájmové útvary. Ve svých třinácti až patnácti letech jsem byla spíše pomocnou silou na keramických kroužcích, kde jsem pomáhala s menšími dětmi a sama si pak své výrobky vytvářela až po skončení hodiny. V patnácti letech jsem začala jezdit na dětské tábory jako instruktor, později jako vedoucí. Také jsem ráda pomáhala na příležitostných akcích. Ne vždy byla moje práce finančně ohodnocena, ale nikdy neměla odměna vliv na to, jak moc jsem se vždy na akce s DDM těšila. Ráda jsem sem chodila i jako dobrovolník, protože práce s dětmi mě naplňuje a druh akcí pořádaných Radovánkem měl většinou úspěch a velkou návštěvnost. Radovánku jsem vděčná za velkou část života, kterou mě doprovázel, a že to bylo právě v době, kdy se formovala má osobnost. A možná díky Radovánku studuji pedagogiku a dětem se hodlám věnovat po zbytek života.“

2. Co považujete za nedostačující?

„Velkou slabinu vidím ve stále stejném výběru kroužků. Když vidím volnočasové kluby v plzeňských DDM, jsou tam kroužky jako práce s PC, programování, úprava digitálních fotografií, fotografický kroužek, výuka jazyků, kurzy líčení, módní návrhářství. Na druhou stranu těžko říci, zda by děti v Kaznějově takovéto kroužky táhly, jelikož je tu problém místní děti zaujmout a odtrhnout od poplakování se a podobně. Plus jsou zde kroužky pod základní školou, které jsou tuším zdarma a dále fotbal a další zájmové útvary, které nespádají pod DDM, ale berou dětem už tak dost

volného času, tudíž jim nezbyvá další čas pro činnost v Radovátku. A pak také tyhle mnou vyjmenované kroužky potřebují odborníka na jejich vedení. Ale kde takového sehnat a kde sehnat finance na provoz kroužků - programy na úpravu fotek, materiály pro děti a odměny vedoucích kroužků?“

3. Máte nějaký návrh na zlepšení tohoto nedostatku?

„Bylo by dobré přivést do DDM více dospěláků, ale bohužel na ně nejsou finanční prostředky. Ale pokud svůj názor na Radovánek změní rodiče, spíše tam budou posílat své děti. Také bych měla snahu obnovit organizační klub Šuplik, kde se sházeli žáci základních škol, kteří pomáhali s organizací některých akcí bez nároku na finanční odměnu - právě z těchto dětí by mohli později být vedoucí kroužků - některé půjde na kuchaře, jiné na kosmetičku, jiné na programátora.“

4. A máte celkově nějaké návrhy zlepšujícího opatření pro DDM Radovánek, Kaznějov?

„Jak už jsem zmínila, jako důležitý aspekt vidím přitáhnutí dospělých, kteří by tak změnilí svůj dojem o Radovátku, šířili ho dál a posílali své děti na kroužky, tábory a podobně. Ale těžko říct, jakou cestou. Dále bych si rozmyslela rozvržení finančních prostředků na velké akce, do kterých se vloží čas, peníze a energie bez většího přemýšlení o důsledcích a zpětné vazbě - zda to bude mít úspěch. Také jsem slyšela o přání modernizace posilovny od návštěvníků.“

5. Kam by měl DDM Radovánek, Kaznějov směřovat?

„Jak už jsem zmínila v předchozích otázkách, je důležitá modernizace, ať už vybavení, tak kroužků - rybářský kroužek a podobně jsou dnes v Kaznějově zřejmě pasé - i když v Plzni frčí. Dále bych se snažila o naplnění volného času dětí, žáků a studentů, ale i dospělých, kteří by se znovu naučili navštěvovat DDM. Zároveň jsem ale nadšená víkendovými akcemi pro děti - ať už je to keramické sympozium, sportovní víkendy, výlety do Techmanie Plzeň a podobně. Někde jsem viděla "holčičí párty" - udělat akci s přespáním pouze pro dívky - tancování, líčení, módní přehlídka, společná příprava večere, večer sezení v pyžamech - třeba by to mělo úspěch. Radovánek by se měl snažit získat prostředky na financování příležitostných akcí. Když to shrnu, Radovánek by měl

dále směřovat právě tam, kam směřuje - zastoupit monopolní postavení v organizaci volného času dětí všech věkových kategorií, ale i dospělých.“

4.6.1 Vlastní reflexe

Autorka práce, stejně tak jako obě dotazované interní pedagogické pracovnice, shledává práci v DDM Radovánek, Kaznějov za zajímavou, ale náročnou. Náročnou proto, že je velmi těžké zaujmout děti a mládež volnočasovými aktivitami a nabízet jim stále nové a hlavně moderní trendové věci. Práce je to též stresující, protože DDM dostává přidělené finanční prostředky dle výkonů. Během pěti let, co autorka práce pracuje v tomto DDM, se ze strany zřizovatele několikrát změnilo přepočtové koeficienty na jednotlivé činnosti. Problémem je, když se podmínky mění během školního roku. Na konci roku pak DDM výkony nemá a musí snížit pracovní úvazky pedagogům.

Za nedostačující považuje autorka také finance. Zájmová oblast v ČR stojí v pozadí základního, středního a uměleckého vzdělávání. Přitom má neméně důležitou roli jako zmíněné stupně škol. Pro pedagogy volného času je pak velmi těžké připravovat aktivity, když ví, že na ně není dostatečné množství financí, ale aktivity musí vykonávat, jinak se v příštím roce sníží limit pracovníků. Velmi zvláštní se také jeví skutečnost, že stát finančně nepodporuje zájmovou činnost dětí z mateřských škol. Finance dostávají DDM pouze na žáky a mládež. Ale jak si pak mají domy dětí vychovávat budoucí žáky a mládež? DDM Radovánek, Kaznějov kroužky pro děti z mateřských škol nabízí, ale jen ve velmi malém množství.

Obě externí pracovnice se zmiňují o příležitostných akcích pořádané DDM a chtěly by, aby jich bylo více. Bohužel pro DDM je oblast příležitostné činnosti další problematickou věcí, což samozřejmě externí pedagogové ani veřejnost neví. Tato oblast byla dříve více zvýhodněná, co se týče přepočtových koeficientů. V současné době mají ale příležitostné akce velmi nízký koeficient, ba dokonce mizivý. Příležitostné akce jsou velmi časově náročné jak na přípravu, tak na realizaci. Z těchto akcí se na přepočet limitů pracovníků počítají opět pouze žáci a mládež, tudíž se ve výsledném hodnocení tyto činnosti téměř nepromítnou. DDM Radovánek, Kaznějov omezil příležitostné akce pouze na tradiční větší akce. Akce v menším rozsahu již nedělá. Zaměřil se celkově více na činnosti s vyšším přepočtovým

koeficientem – pravidelná činnost, soutěže vyhlášené MŠMT, táborová a pobytová činnost.

Dle autorky by se měl DDM Radovánek, Kaznějov zaměřit na kvalitu, nikoliv na kvantitu nabízených kroužků. Vedoucí jednotlivých kroužků, jak z řad interních, tak externích pedagogů, by měli být odborníky v dané činnosti a pravidelně se zúčastňovat školení, seminářů či workshopů. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je důležité pro zvýšení potřebné kvalifikaci. DDM Radovánek, Kaznějov spolupracuje s Krajským centrem vzdělávání v Plzni, které nabízí široké spektrum vzdělávacích kurzů. Pro oblast zájmového vzdělávání byl zajímavý a podnětný projekt Klíče pro život – Rozvoj klíčových kompetencí v zájmové a neformálním vzdělávání, kterého se DDM Radovánek, Kaznějov v roce 2012 účastnil.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v DDM Radovánek, Kaznějov by pomohl k vyšší kvalitě nabízených zájmových kroužků. Kvalita kroužků je důležitá, protože pravidelná činnost má nejvyšší přepočtový koeficient na limity pedagogů a je to bezesporu nejdůležitější role domů dětí a mládeže.

5 NÁVRHY ZLEPŠUJÍCÍCH OPATŘENÍ

Poslední stěžejní kapitolou bakalářské práce jsou návrhy zlepšujících opatření pro rozvoj volnočasových aktivit dané instituce. Z praktické části je zcela zřetelné, že současná nabídka služeb Domu dětí a mládeže Radovánek, Kaznějov je pestrá a snaží se zaměřit na širokou škálu návštěvníků.

Výchozími podklady k vypracování návrhů zlepšujících opatření jsou:

- *analýza současné nabídky v oblasti služeb DDM Radovánek, Kaznějov,*
- *dotazníkové šetření,*
- *rozhovory s interními a externími pedagogy,*
- *vlastní zkušenosti a znalosti z DDM Radovánek, Kaznějov.*

Pro DDM Radovánek, Kaznějov jsou závěry této práce univerzálním náhledem, kam by měly směřovat úvahy o perspektivách zařízení a jak s nimi dále pracovat.

Z předešlého šetření vyplývají tyto návrhy a doporučení:

1. Kroužky pro věkovou skupinu 16 - 19 let

Z podkladů vyplývá, že věková skupina 16 – 19 let je v DDM Radovánek, Kaznějov nejméně zastoupena. Bylo by dobré nabídnout této věkové skupině kroužky a akce, které by byly atraktivní a mládež by se tak zapojila do dění v DDM. Je nutné, aby si zmíněná skupina uvědomila, že i na střední škole nebo učilišti je nutné vhodně vyplnit svůj volný čas.

Pro tuto věkovou skupinu se nabízí spíše organizační kroužek než kroužek, který by byl organizovaný přímo pedagogem, a činnosti by byly dané. Tato věková skupina nechce být totiž přímo vedena pedagogem i ve svém volném čase. Proto se zde nabízí znovu obnovit Organizační klub Šuplík, který již kdysi byl v DDM. Bohužel však zanikl špatným přístupem vedoucího.

Kroužek Šuplík by byl určen pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ a pro středoškoláky, kteří by se podíleli na přípravě a realizaci kroužků, akcí a táborů DDM. Svými nápady by tak

přispěli k nové, trendové činnosti v DDM. Účastníci by byli prospěšní DDM a i sami sobě, protože by vhodně využili svůj volný čas. Kroužek může být díky participaci na činnosti pro účastníky zdarma.

2. Zajímavé a kvalitní akce

Z dotazníkového šetření vyplývá, že většina dětí navštěvuje mimo pravidelných kroužků i další činnosti DDM jako jsou příležitostné a pobytové akce či tábory. Některé děti však navštívily tyto akce a už se nechtějí dále zúčastňovat. Je proto nutné, aby DDM nabízel kvalitní a zajímavé akce pro obě pohlaví a pro všechny věkové kategorie, a aby se děti na tyto akce rády vracely. Akce musí být dobře připravené.

Příležitostné akce by se měly dělat v menším rozsahu a kvalitněji. Bylo by dobré vymezit během roku např. 5 zajímavých akcí, které se budou pravidelně každoročně opakovat a lidé budou vědět, co od akcí očekávat a naučí se je navštěvovat. Při přípravě větších akcí je nutné oslovit i ostatní subjekty veřejného života v Kaznějově.

Z pobytových akcí by se také měly stát tradiční akce, na které se děti budou každoročně těšit a budou je navštěvovat. Z rozhovoru vyplývá i zajímavý nápad uspořádat pro dívky „holčičí párty“, které by měly u dívek možná velký úspěch a Organizační klub Šuplík by mohl pomoci s přípravou a realizací akce. Nabízí se i možnost při této akci oslovit a požádat o spolupráci místní svatební salón, jehož majitelka v posledních dvou letech DDM finančně přispívá na letní taneční tábor.

3. Nové zájmové kroužky

DDM nabízí širokou škálu zájmových kroužků. Přesto zde dle výzkumu některé kroužky klientům chybí. Z analýzy hodnotících zpráv DDM také vyplývá, že současná nabídka je stejná již po dobu pěti let. Bylo by dobré v dalším školním roce nabídnout nové zájmové kroužky, o které by byl třeba zájem. Z uvedených kroužků, které klientům DDM chybí, jsou některé nemožné realizovat jako např. paitball, ale bylo by vhodné zkusit nabídnout třeba přírodovědné kroužky, např. zálesácký, myslivecký. DDM by mohl zkusit nabídnout i gymnastiku pro dívky. Je nutné také s předstihem hledat vhodného vedoucího, který povede kroužek za minimální mzdu 51,- Kč/ hodinu jako většina ostatních externích pracovníků.

4. Propagace vůči veřejnosti

DDM by měl o kroužcích, táborech, příležitostných a pobytových akcích začít informovat své klienty prostřednictvím e-mailů. Je v tomto případě zaručeno, že všichni klienti a především rodiče budou mít všechny informace o kroužcích a připravovaných akcích či táborech.

Pro DDM by bylo také dobré, kdyby svou nabídku prezentoval v Kaznějovském zpravodaji. Nabízí se i možnost, aby DDM vydával svůj vlastní zpravodaj například jednou za měsíc. Zde by prezentoval svoji činnost a nabídku na velké akce pořádané v nejbližší době. Ve zpravodaji by byly i články o již uskutečněných akcích společně s fotografiemi.

5. Možnosti financování a spolupráce

Z analýzy dokumentů DDM je zřejmé, že ředitelka organizace zpracovává projekty jak do grantů Plzeňského kraje, tak i k jiným subjektům či nadacím, které vyhlásují pro příspěvkové organizace mini projekty.

DDM Radovánek, Kaznějov je zapojen i do Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Proto se zde nabízí ještě možnost vyzvat návštěvníky DDM a potenciální klienty na domovských webových stránkách, které jsou dle počítačů hodně navštěvované, k finanční pomoci:

- Staňte se dobrovolníkem DDM, nabídněte svůj čas a zkušenosti.
- Zprostředkujete DDM kontakt s významnou osobou (ředitelé, vedoucí firem aj.).
- Podpořte činnost DDM finančním příspěvkem.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat současnou nabídku služeb v Domě dětí a mládeže Radovánek, Kaznějov a na základě výsledků navrhnout opatření pro rozvoj volnočasových aktivit této instituce.

V teoretické části se nachází obecná problematika zájmového vzdělávání včetně dílčích pojmů. Na tuto část jsou následně navázány praktické poznatky a získané údaje. Praktická část se plně věnuje DDM Radovánek, Kaznějov. Nejprve je instituce charakterizována z pohledu nabízených aktivit a dále pak popsáním statistik jednotlivých činností za uplynulých pět let. Okrajově jsou zmíněny granty a vize DDM.

Práce ukazuje, že DDM Radovánek, Kaznějov má pestrou nabídku nabízených i uskutečněných činností. Může se pochlubit i dlouholetou existencí. DDM má zastoupeny všechny oblasti zájmového vzdělávání, které můžou střediska volného času nabízet a vykonávat, jak vyplývá z teoretické části.

Stěžejní kapitola práce je věnována podrobné analýze dotazníkového šetření, rozhovorům s interními i externími pedagogy DDM a vlastní reflexi autorky práce. Z dotazníkového šetření vyplývá vesměs pozitivní, dokonce pro autorku práce až překvapující závěry. DDM Radovánek, Kaznějov je klienty hodnocen dobře a nabízené volnočasové aktivity mají většinou úspěch. V rozhovorech s pedagogickými pracovníci a ve vlastní reflexi autorky se pak nabízí zajímavé názory na jednotlivé okruhy problémů.

Z praktické části vyvstaly další otázky pro rozvoj DDM. Přínosem by mohla být inovace celkové nabídky volnočasových aktivit, zkvalitnění nabízených služeb a zaměření se na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Podnětné pro rozvoj se nabízí i aktivity v zahraničí. Sborník Švýcarská inspirace pro práci s dětmi a mládeží nabízí zajímavé činnosti, které by mohly být přínosem pro DDM Radovánek, Kaznějov.

V poslední kapitole jsou na základě získaných informací z teoretické a především z praktické části autorkou navrženy možné návrhy zlepšujících opatření pro rozvoj volnočasových aktivit této instituce. Výsledky bakalářské práce mohou být využity v dalším plánování aktivit DDM Radovánek, Kaznějov.

RESUMÉ

Bakalářská práce se zabývá evaluací fungování domu dětí a mládeže ve vybrané lokalitě.

Cílem bakalářské práce je analyzovat současnou nabídku služeb v Domě dětí a mládeže Radovánek, Kaznějov a na základě výsledků navrhnout opatření pro rozvoj volnočasových aktivit této instituce.

Bakalářská práce má část teoretickou a praktickou. Teoretická část obsahuje pojmy a problematiku zájmového vzdělávání. Praktická část práce je zaměřená na podrobnou analýzu nabídky služeb v DDM Radovánek, Kaznějov, dotazníkové šetření a rozhovory s interními a externími pedagogy. Na základě těchto dílčích metod jsou pak vypracovány návrhy zlepšujících opatření pro tuto instituci.

SUMMARY

This bachelor thesis deals with an evaluation of behaviour of a children and youth centre in a chosen locality.

The aim of the bachelor thesis is to analyse current offer of services in the Children and youth centre Radovánek, Kaznějov and to propose an action for development of free-time activities of this institution based on results.

The bachelor thesis has a theoretical and a practical part. The theoretical part contains terms and issues of special-interest education. The practical part aims at detailed analysis of the offer of services in CYC Radovánek, Kaznějov, questionnaire research and interviews with internal and external pedagogues. On the basis of these particular methods are then working up proposals of improvement assessment for this institution.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní publikace

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Portál, 2008, 239 s. ISBN 978-807-3674-731.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogika volného času*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010, 127 s. ISBN 978-80-7290-471-6.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-717-8927-5.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Vybrané kapitoly ze sociální pedagogiky*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2003. ISBN 80-7044-458-4.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, 229 p. ISBN 80-717-8295-5.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002, 231 s. ISBN 80-717-8711-6.

PELIKÁN, Jiří. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha, 2004, 270 s. ISBN 80-7184-569-8.

SPOUSTA, Vladimír, Jarmila FALTÝSKOVÁ, Martina HŘEBÍČKOVÁ, Dana KNOTOVÁ a Evžen ŘEHULKA. *Kapitoly z pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, c1996, 37 s. ISBN 80-210-1274-9.

ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 207 s. ISBN 978-80-7367-551-6.

VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Volný čas a pedagogika zážitku*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, c1992, 64 s. ISBN 80-210-0428-2.

Internetové zdroje

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2009 [cit. 2013-12-18]. Střediska volného času. Dostupné z www: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2009 [cit. 2014-1-10]. Zájmové vzdělávání. Dostupné z www: <http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2009 [cit. 2014-2-6]. Často kladené otázky. Dostupné z www: <http://www.msmt.cz/mladez/casto-kladene-dotazy-2>

Jugendsession [online]. 2011 [cit. 2014-1-22]. Themen. Dostupné z www: (<http://www.jugendsession.ch/de/die-jugendsession/jugendsession-2013/themenvoting/>)

Tištěné materiály DDM

ŠVP DDM Radovánek, Kaznějov, www.radovanek.cz

Hodnotící zprávy ze školních let 2008 – 2013

Sborník švýcarská inspirace pro práci s dětmi a mládeží, 2013

SEZNAM ZKRATEK

AIDS	Syndrom získaného selhání imunity
ČR	Česká Republika
DDM	dům dětí a mládeže
ESF	Evropský sociální fond
HIV	virus lidské imunitní nedostatečnosti
PK	Plzeňský kraj
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OSN	Organizace spojených národů
SVČ	středisko volného času
ŠVP	školní vzdělávací program
UNESCO	Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZŠ	základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek č. 1 Logo DDM Radovánek, Kaznějov	38
Obrázek č. 2 Organizace DDM Radovánek, Kaznějov	41
Tabulka č. 1 Statistika kroužků.....	43
Tabulka č. 2 Statistika příležitostních akcí	44
Tabulka č. 3 Statistika výukových programů	45
Tabulka č. 4 Statistika počtu pobytových akcí	46
Tabulka č. 5 Statistika příměstských táborů	47
Tabulka č. 6 Statistika počtu letních táborů.....	48
Tabulka č. 7 Statistika soutěží	49
Tabulka č. 8 Statistika sportovních soutěží	50
Tabulka č. 9 Pohlaví	53
Tabulka č. 10 Věková kategorie	54
Tabulka č. 11 Zájmové kroužky	54
Tabulka č. 12 Účast jiných aktivit	55
Tabulka č. 13 Jiné aktivity.....	56
Tabulka č. 14 Schválení aktivit rodiči	57
Tabulka č. 15 Propagace DDM Radovánek.....	58
Tabulka č. 16 Spokojenost.....	59
Tabulka č. 17 Cena služeb	59
Tabulka č. 18 Doporučení návštěvy	60

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 Statistika počtu kroužků	43
Graf č. 2 Statistika počtu klientů na kroužcích	43
Graf č. 3 Statistika počtu příležitostných akcí	44
Graf č. 4 Statistika počtu účastníků př. akcí	44
Graf č. 5 Statistika počtu výukových programů	45
Graf č. 6 Statistika počtu účastníků výukových programů	45
Graf č. 7 Statistika počtu pobytových akcí	46
Graf č. 8 Statistika počtu účastníků na pobytových akcích	46
Graf č. 9 Statistika počtu příměstských táborů	47
Graf č. 10 Statistika počtu účastníků příměstských táborů	47
Graf č. 11 Statistika letních táborů	48
Graf č. 12 Statistika počtu účastníků na letních táborech	48
Graf č. 13 Počet soutěží	49
Graf č. 14 Počet účastníků soutěží	49
Graf č. 15 Počet sportovních soutěží	50
Graf č. 16 Počet účastníků sportovních soutěží	50
Graf č. 17 Pohlaví	53
Graf č. 18 Věková kategorie	54
Graf č. 19 Zájmové kroužky	55
Graf č. 20 Účast jiných aktivit	55
Graf č. 21 Jiné aktivity	56
Graf č. 22 Schválení aktivit rodiči	57
Graf č. 23 Propagace DDM Radovánek	58
Graf č. 24 Spokojenost	59
Graf č. 25 Cena služeb	60
Graf č. 26 Doporučení návštěvy	60

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Webové stránky

Dům dětí a mládeže RADOVÁNEK,
Kaznějov

První úvodní stránka 333, 331 51 Kaznějov, tel.: 373 332 229, email: ddm@radovaneckaznejov.cz

Vyhledávání: Vyhledat

RADOVÁNEK

Jste zde: Home

Hlavní menu

- Úvodní stránka
- O nás
- Kaznějov
- Žihle
- Envic
- Manětín
- Mladotice
- Nečtiny
- Kontakty

Původní stránky

Přihlášení

Uživatelské jméno:

Heslo:

Pamatuj si mě

[Zapomenuté heslo?](#)
[Zapomenuté jméno?](#)

199916

Ones	344
Včera	319
Tento týden	563
Minulý týden	19535
Tento měsíc	12312
Minulý měsíc	14142
Celkem	192916

Náše IP: 46.12.19.22
23.02.2014 06:36:24
[Vizitka Counter](#)

Celý rok s námi . . .

Vitáme vás na našich stránkách

MASOPUST

Rokůle na dobřák

Býli jste u toho.

První „Kaznějovský MASOPUST“

Surovka avšak, lidé se bavili, poptali, hodovali, a čemživem si povídal s těmi, kteří třeba i rok nevidli.

Kaznějov se začal na němášt a o to organizátorům šlo především.

Bylo krásné vidět, jak lidi pohromadě v dobré náladě. Masky tančily, skotačily a prošli téměř celým Kaznějovem. Měsícino máli bez přestávek a občasným nasmazením a slišením téměř šest hodin.

I malé děti se bavily, dováděly a měly určitě spoustu pěkných zážitků.

Chleba bych toulo cestou poškoloval, všem svým přátelům, známým, kamarádům, kolegům i lidem z Kaznějova.

Ze L. Kaznějovské MASOPUST dopadl nad očekávání dobře.

Bez Vás, kteří jste pomohli více či méně a byli jste u toho, by to prostě nešlo.

A tak upřímně a od srdce děkuj těm, kteří mě v tom nenechali.

- Panu starostovi za vřelý přivítání a podporu
- Pracovníkům MÚ v Kaznějově za pomoc a podporu
- Panu Zbyňku Úlovci a jeho lidem za zapůjčení občerstvení a zajištění
- Panu Milanu Malinovi a jeho týmu za zajištění výborné kávy a úžasných buchek a sladkých dobrot
- Panu Ladovi Mavřikovi za zajištění centry a fotodokumentace
- Panu Petru Lužackovi za zajištění dopravy
- Manželům Marcela a Radky Nechůňových za perfektní zajištění domovních masek v průvodu
- Manželům Petřovi a Haně Malajdových za podporu a pomoc a organizaci
- Paní Jitce Štoklové za zajištění malování na obličej pro děti
- Panu Romanu Fuchmanovi za podporu a malování DVD
- Naším muzikantům Janu Šibůrkovi, Rudolfu Puchtelovi a Ludku Slupkovi
- Dětem a organizačního klubu a kroužků při DDM
- Všem, kteří nám pomohli zapsat masky a kostýmy
- Všem lidem, kteří v maskách vyžráli až do konce a pomohli vytvořit perfektní náladu a zážitek

Děkuji lidem, kteří nám oběhali sroja divně a pohotově má, bylo to milé a krásné.

Přítelí rok se budeme 1991, že přijdou všichni znovu, že přijdou i Ti, kteří třeba vůbec nebo nemohli z nějakého důvodu být s námi.

S plným vítěním jara

So. Eva Trachlerová – ředitelka DDM

Zdroj: materiál DDM Radovánek, Kaznějov

Banner

RADOVÁNEK

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE RADOVÁNEK, KAZNĚJOV,
POD TOVÁRNOU 333, 331 51 KAZNĚJOV

TEL.: 373 332 229, ŘEDITELKA 737 215 121, E-MAIL: KAZNEJOV@RADOVANEK.CZ

O NÁS

DDM RADOVÁNEK, Kaznějov byl založen v roce 1980. Od té doby funguje jako výchovné, vzdělávací, kulturní a společenské centrum v oblasti zájmové činnosti v Kaznějově. Zřizovatelem této příspěvkové organizace je Plzeňský kraj. Činnost realizujeme v šesti městech severního Plzeňska. Nabízíme všem dětem, žákům a mládeži maximální využití volného času a možnost mít kam jít, kde trávit svůj volný čas. Máme zájem, aby se děti naučily Dům dětí a mládeže RADOVÁNEK navštěvovat i v době, kdy nemají zájmový kroužek v rámci pravidelné činnosti. Nabízíme možnost využívání našich prostor v rámci spontánních a neformálních činností. V DDM jsou k dispozici společenské a deskové hry, stůl na stolní tenis, kulečník, fotbal, Xbox 360, motokáry, trampoliny, horolezecké stěny, dále pomůcky na výtvarnou činnost (volná tvorba) a počítače.

Zájmové kroužky

Taneční škola AMAZING DANCE
Sportovní, pohybové, relaxační a adrenalinové sporty
Kreativní, výtvarné a keramické kroužky
Jazykové, hudební, dramatické, historické a společenskovední kroužky
Technické, modelářské kroužky
Třicet let úspěchů v reprezentaci a soutěžích jak v ČR, tak v Evropě v oblasti plastického modelářství.

Otevřené kluby

Sluníčko, Jen takto – možnost individuálního spontánního využití našich prostor i pomůcek celodenně.

Soutěže vyhlašované MŠMT

S pověřením Plzeňského kraje organizujeme okresní kola předmětových, uměleckých a sportovních soutěží v okrese Plzeň-sever. Jsme organizátory všech stupňů soutěží v moderních deskových hrách.

Projekty

Projekty zaměřené na práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a děti ze znevýhodněného sociokulturního prostředí (spolupráce s NNO a Dětským domovem DOMINO v Plzni)
ENVIC, ENVYK - ekologie a ochrana přírody.

Akce pro veřejnost

Akce pro školy a školská zařízení

Tábory a pobytové akce

Celý rok s námi...

www.radovanek.cz

Zdroj: materiál DDM Radovánek, Kaznějov

DDM RADOVÁNEK, Kaznějov, Pod Továrnou 333, 331 51 Kaznějov, tel. 373 332 229, www.radovaneck.cz

Inveme vás na naše akce!

13. 2. 2014

DESKOVÉ HRY

16:00 KLUBOVNA DDM

22. 2. 2014

I. KAZNĚJOVSKÝ MASOPUST

STAROČESKÁ ZABÍJAČKA

PRŮVOD MASEK

NA NÁMĚSTÍ

SRAZ 14:00 ZŠ KAZNĚJOV

3. 3. - 7. 3. 2014

JARNÍ PRÁZDNINY

DENNĚ OD 8:00 - 17:00

6. 4. 2014

VELIKONOČNÍ JARMARK

NA NÁMĚSTÍ 10:00 - 17:00

Masopust

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE RADOVÁNEK, KAZNĚJOV A MĚSTSKÝ ÚŘAD V KAZNĚJOVĚ, VE SPOLUPRÁCI SE ZÁKLADNÍ ŠKOLOU V KAZNĚJOVĚ A OSTATNÍMI SUBJEKTY
VÁS SRDEČNĚ ZVOU NA

I. KAZNĚJOVSKÝ MASOPUST

VÁŽENÍ SPOLUOBČANÉ, KAMARÁDI, PŘÁTELÉ A DĚTI.
ROZHODLI JSME SE, ŽE V LETOŠNÍM ROCE DÍKY NOVÉMU NÁMĚSTÍ V KAZNĚJOVĚ, KTERÉ BYLO VYBUDOVÁNO MĚSTEM KAZNĚJOV, USPOŘÁDÁME I. KAZNĚJOVSKÝ MASOPUST 2014.
VĚŘÍME, ŽE NÁS V TOM NENECHÁTE A JIŽ PO PŘEČTENÍ LETÁKU ZAČNETE S PŘÍPRAVOU MASKY PRO VÁS I CELOU VAŠÍ RODINU.

ZVEME VÁS DNE 22.2.2014

NA PESTRÝ MASOPUSTNÍ PRŮVOD, KTERÝ ZAČNE NA SHROMAŽDIŠTI PŘED ZÁKLADNÍ ŠKOLOU. POTE PROJDE KAZNĚJOVEM SMĚREM NA NÁMĚSTÍ, KDE BUDE PŘÍPRAVENÝ BOHATÝ PROGRAM.
ZAHÁJENÍ MASOPUSTNÍHO PRŮVODU

VE 14:00 HODIN OD ZÁKLADNÍ ŠKOLY V KAZNĚJOVĚ

PROGRAM NA NÁMĚSTÍ:

UKÁZKA TRADIČNÍ STAROČESKÉ ZABÍJAČKY OD 10:00 - OCHUTNÁVKA ZDARMA

- KOBLIHY A JINÉ POCHUTINY
- OBČERSTVENÍ A CUKROVINKY
- NETRADIČNÍ MASOPUSTNÍ DÍLNY PRO DĚTI I DOSPĚLÉ
 - ŘEMESLNÉ DÍLNY
 - HUDBA A TANEC

MASOPUST JE TŘÍDENNÍ LIDOVÝ SVÁTEK, KTERÝ VE SVĚ PODSTATĚ SICE NEMÁ NIC SPOLEČNÉHO S LITURGIÍ, ALE PŘESTO JE PODŘÍZEN BĚHU CÍRKEVNÍHO KALENDÁŘE. SLAVIL SE VE DNĚCH PŘEDCHÁZEJÍCÍCH POPELEČNÍ STŘEDĚ, KTEROU ZAČÍNÁ 40DENNÍ PŮST PŘED VELIKONOCEMI. PROTOŽE DATUM VELIKONOC JE POHYBLIVÉ, BYL POHYBLIVÝM SVÁTKEM I MASOPUST. PŘÍPRAVOU NA MASOPUST BYVAL ČTVRTEK PŘED MASOPUSTNÍ NEDELÍ, NAZÝVANÝ "TUČNÝ ČTVRTEK" ČI "TUČNÁ. PANOVALO PŘESVĚDČENÍ, ŽE V TENTO DEN MÁ ČLOVĚK JÍST A PÍT CO NEJVÍCE, ABY BYL CELÝ ROK PŘI SÍLE.

PROTO NEZŮSTAŇTE V TENTO DEN DOMA A PŘIJĎTE SE POBAVIT S CELOU SVOJÍ RODINOU.

Zdroj: materiál DDM Radovánk, Kaznějov

LETNÍ TÁBORY 2014

PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY V KAZNĚJOVĚ:

Tábor deskových her : 30. 6. – 4. 7. 2014, č. 20010, Bc. Eva Tischlerová
Keramický tábor : 7. 7. – 12. 7. 2014, č. 20011, Lenka Mazuchová
Taneční párty tábor : 14. 7. – 19. 7. 2014, č. 20013, Petra Androščuková, DiS.
Sportovní tábor : 21. 7. – 25. 7. 2014, č. 20014, Petra Androščuková, DiS.
Kreativních dovedností : 4. 8. – 9. 8. 2014, č. 20012, Lenka Mazuchová

POBYTOVÉ TÁBORY:

Lhenice : Z pohádky do pohádky 13. 7. - 20. 7. 2014, č. 20016, Miroslav Tischler
Taneční soustředění 20. 7. - 27. 7. 2014, č. 20017, Milena Selnerová
27. 7. - 3. 8. 2014, č. 20018, Jana Kocourková
3. 8. - 10. 8. 2014, č. 20019, Jana Kocourková

Jahodový les : 17. 8. - 24. 8. 2014, č. 20015, Marta Vavříková

PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY V ŽIHLI:

Tábor Harry Potter : 30. 6. – 4. 7. 2014, 20041, Bc. Jitka Mikutová

Příměstské tábory v Mladoticích:

Tábor Harry Potter : 14. 7. – 18. 7. 2014, č. 20042, Bc. Jitka Mikutová

Přihlášky a bližší informace o našich příměstských a pobytových táborech najdete na našich webových stránkách www.radovaneck.cz, popřípadě vám veškeré informace potřebné pro umístění vašeho dítěte sdělíme na tel. číslech: 373 332 229, 605 247 133

Příloha č. 2

Dotazník – Můj volný čas

Cílem dotazníkového šetření je analyzovat současnou nabídku služeb v DDM Radovánek, Kaznějov a na základě výsledků navrhnout opatření pro rozvoj volnočasových aktivit této instituce.

Vážení rodiče, milé děti,

jsem studentka Západočeské univerzity v Plzni a zpracovávám bakalářskou práci na téma „Evaluace fungování domu dětí a mládeže ve vybrané lokalitě“. Chtěla bych Vás požádat o anonymní vyplnění dotazníku. Veškeré Vámi uvedené informace slouží pouze jako podklad pro zpracování a vyhodnocení výsledků praktické části bakalářské práce.

Děkuji Vám za spolupráci.

Petra Androščuková, DiS.

Západočeská univerzita Plzeň

Pedagogická fakulta

Vypište či zaškrtněte jednu, popřípadě více z uvedených možností.

Otázky určené pro děti:

1. Pohlaví:

- a) chlapec
- b) dívka

2. Věková kategorie:

- a) 6 - 11 let
- b) 12 - 15 let
- c) 16 - 19 let
- d) 20 - 26 let

3. Jaký typ zaměření zájmového kroužku v DDM Radovánek navštěvuješ:

- a) sportovní
- b) taneční
- c) výtvarný

- d) keramický
- e) technický
- f) jazykový

4. Zúčastnil/a ses také jiných aktivit (př. příležitostné a pobytové akce, tábory) pořádaných DDM Radovánek?

- a) ano, zúčastňuji se pravidelně každý rok
- b) ano, zúčastnil/a jsem se poprvé a chci v tom pokračovat
- c) ano, zúčastnil/a jsem se, ale již se zúčastňovat nechci
- d) ne, nezúčastnil/a, ale chtěla bych se zúčastnit
- e) ne, nezúčastnil/a a nechci se zúčastnit

Pokud si na otázku č. 4 odpověděl/a ANO, pokračuj s otázkou č. 5. Pokud si odpověděl/a NE, pokračuj v otázce č. 6.

5. Které z aktivit pořádaných DDM Radovánek navštěvuješ nebo si navštívil/a:

- a) letní tábory
- b) pobytové akce (Vánoce naruby, Silvestr naruby, pololetní, jarní či podzimní prázdniny v DDM)
- c) příležitostné akce (Karneval, Čarodějnický rej, Den dětí, Lampiónový průvod, atd.)
- d) jiné (prosím, vypiš)

6. Jaké zájmové kroužky či akce v DDM Radovánek nejvíce postrádáš?

.....

7. Rodiče moje aktivity v DDM Radovánek:

- a) schvalují
- b) schvalují, ale s výhradami
- c) neschvalují
- d) nezajímají se o můj volný čas
- e) jiné

Otázky určené pro rodiče:

8. Jak se Vaše děti dozvídají o nabídce aktivit v DDM Radovánek:

- a) z propagace ve škole (školní rozhlas)
- b) prostřednictvím sdělovacích prostředků (letáky, plakáty, městský rozhlas)
- c) z propagace prostřednictvím webových stránek DDM
- d) od přátel, známých, příbuzných
- e) jiné.....

9. Jak jste celkově spokojeni s nabídkou DDM Radovánek:

- a) nadšení
- b) spokojení
- c) nespokojení
- d) velké zklamání
- e) jiné

10. Cena poskytovaných zájmových kroužků či jiných aktivit je:

- a) výborná, odpovídá kvalitě zájmových kroužků či jiných aktivit
- b) dobrá
- c) přiměřená
- d) nepřiměřená vůči kvalitě poskytovaných služeb
- e) jiné

11. Doporučil/a byste návštěvu DDM Radovánek svým přátelům, příbuzným, známým?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) určitě ne
- d) spíše ne
- e) nevím

12. Jaké zájmové kroužky či akce v DDM Radovánek nejvíce postrádáte?

.....

.....

.....

13. Co byste doporučil/a DDM Radovánek ke zlepšení jejich nabídky a propagace poskytovaných služeb?

.....
.....
.....